

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖG

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

SÖNDAGEN DEN 25 MAJ 1919.

MADAME VERA FOKINA

den världsberömda ryska dansösen, som i dagarna uppträtt på Kgl. teatern.

Två dikter.

Flo Pär Lagerkvist.

VEM SPELAR I NATTEN OM DIG
och mig
på en flöjt, en liten flöjt av silver?
Vår kärlek är stum. När talte jag
till dig!
— En liten flöjt. En liten flöjt av
silver.

Mitt hjärta är så hårt. Ditt hjärta är
som mitt.
Allting vi skändat, trampat ner, för-
bannat.
— En liten flöjt som spelar, visst om
mig, visst om dig?
En liten flöjt av sjungande sprött
silver.

Jag går långt bort ifrån dig, långt
bort dit du ej går.
Jag söker vägen hemåt, djupt i
natten.
— En liten flöjt som skriker. Ett
gällt och öppet sår
i mörkrets bröst, långt bort i tunga
natten.

Gud gömmer mig i jorden, Gud ger
mig fred och ro
i döden, djupt i gravens tysta, tysta.
— En liten flöjt som sjunger från
hög och ödslig bro
emellan liv och död, av samma mör-
ker kyssta.

Mitt barn, mitt barn, jag gråter hos
dig,
du är min fader och moder.
Utom dig har jag intet,
ingen ro, inget hem.
Du skall vara min fader och moder.

Jag går in i ditt hus, ditt lilla vack-
ra hus,
där du leker med bjällror som
sjunga.
"Var välkommen, lilla far, i mitt nya
vackra hus,
jag har bjällror, små bjällror som
sjunga."

Jag sätter mig ner. Du håller min
hand
i din. Så gjorde min moder.
Du förer mig bort till ett främmande
land,
tillbaka till min fader och moder.

Idun

Inga Nalbandian * Av Ellen Key.

FOR NÅGRA ÅR SEDAN SKREV JAG — i Forum — om den bok, denna författarinna utsänt rörande det armeniska folkets utrotande. Efter denna första bok — Ett mördat folk — ha följt två andra, Bakom förlåten och Det vita fältet, alla tre väl översatta till svenskan av E. G. Skjöld.

Se på författarinnan här ovan, vår blonda nordiska stamfrände. Hon är barnbarnsbarn till H. C. Andersens faderlige vän etatsrådet Collin. Hon är född och fostrad i ett av de utsökta danska hem, som visserligen kallas borgerliga men där den finaste andliga aristokrati lever. Denna har sina rötter i den kultur, som konstnärer, diktare och andra andens stormän givit det danska folket, vilket i sin ordning anammade och tackat så som intet annat folk. Och tackat i den bästa form, som ett tack kan givas: den verkliga tillägnelsens.

Denna blomma på den danska stammen fick det öde, som under tiden före världskriget icke var ovanligt: att inympas på en ny stam.

Hon gav en man långt fjärran från sin kärlek och blev bosatt i ett land, som var ingenderas hemland, Schweiz. Där verkade den utmärkte armeniern doktor Nalbandian tills han kallades att förestå den armeniska högskolan i Konstantinopel och där dog han av sorg över sitt folks utrotande. Där satt Inga Nalbandian vid mannens sjuk- och dödsbädd, väntande det barn, som synes bredvid henne på bilden — den nu fyraårige Sigurd. De äldre gossarne hemsändes till Danmark för att undgå massakrerna på armenierna. Dag efter dag bevitnades eller beryktades nya fasor. Snart stod hon ensam och anträdde färden från fasornas länder upp till nord, till det egna landet. Men där har hon ålagt sig plikten att vara en ropande röst för sin makes folk, att låta världen veta världskrigets grymmaste — emedan allra mest meningslösa — brott.

Hennes tidigare böcker voro en diktsamling och tvenne skrifter om barn. Dessa äro fulla av en lycklig och vis ung moders själfulla ömhet. Den ena — Barn — finnes nu tolkad på svenska av samma översättare, som försvenskat krigsböckerna. Den kan anbefallas till alla mödrar som en sällsynt tankeväckande och fin skildring av en mors självuppfostran till konsternas konst: barnfostran. Dessa vackra, ljusa, leende böcker äro endast genom några år skilda från de tre senare, i vilka all den jämmer, alla de kval, alla de sorger, alla de våldsdåd, som kunna uttalas med ett enda ord — Armenien — blivit sammanpressade.

I ingen av dem ljuder raseri eller obehärskad klagan. Inga Nalbandian har den danska kulturens hela måtta och konstnärliga finhet. Men just detta förlämnar hennes bilder deras gripande styrka. Man har sagt att hon talar stilla som vid en dödsbädd. Hon satt ju ännu vid sin makes när hon nåddes av alla dessa olycksbud, vilka nu återberättas i hennes böcker. Och med samma dämpade stämma, samma återhållna förtvivlan, som hon redan vant sig vid den gång hon meddelade dem till den genom dessa budskap döende maken. Den tid, som gått sedan hon utsände sitt första rop, In i natten, har varit full av besvikelser i fråga om verklig hjälp åt armenierna. Ententen har skrivit om armenierna, den har

Inga Collin-Nalbandian med sin 4-årige son Sigurd.

lovat men har haft så många närmare uppgifter. Och armenierna ha alltjämt marte-rats av turkarna. Nu nyligen blev en av dessa bödlar dömd och avrättad. Men nära två miljoner armenier av alla stånd och åldrar, kvinnor och män och barn, voro därförinnan slaktade, dränkta, ihjälhugrade. Liken rullade med Eufrats böljor, barnens

MODER.

Till "Mors dag" den 25 maj.

Din egen,

din dag bröt in.

Min själ vill kyssa den dagen

— din, din!

*Ensam bland främmande män-
niskor*

låg du i smärta.

*Gråkall flöt dagern och oron
sjöd kring ditt hjärta.*

*Gud stod högt över världen, all-
varligt seende*

ner på sitt stora rike.

Sakta leende

lutade Man sig ner,

*så som Man gör, var gång när
ett under sker.*

Stilla och vita floder

av ljus bröto in i ditt bröst.

*Bävande lyssnade du till hans
evighetstonande röst:*

moder, moder . . .

RAGNAR JANDEL.

hjärnor yrde kring stenarne mot vilka deras huvuden krossades, de dödade skarornas ben blektes i ökenödsligheten, sedan de mänskliga vilddjuren... Men jag stannar. Ty ord äro bara vattenblask då de endast brukas för att uppräknas fasor, man ej bevitnat. Nej, läs Inga Nalbandians böcker: In i mörkret, Bakom förlåten och Det vita fältet. Där ropar blodet till himlen, där går man omkring i slaktargårdarna, i ökenfasorna. Där ser man huru dessa mördade folk blev under dessa tider, huru sorgen gjorde somliga förstenede, andra vansinniga, många rasande; huru hämndens lidelse brann som febersjukdom i blodet, huru förtvivlan kom andras armar att dådlösa sjunka.

Men icke Inga Nalbandians. Hon lovade sin make att tala hans folks sak.

Man ville berätta, påpeka bestämda bilder, betona särskilda finheter i skildringen. Men man kan ej. Ty man känner att de mest gripande skildringarne äro snyftningar, så hjärtskärande att man varken kan bedöma eller betona någon särskild, endast stå stum och medlida.

Samma vittnesbörd som från den unga danskan har kommit från franskt håll. Andra ha även kommit från turkarnes bundsförvanter, från tyskarna, som läto allt detta pågå utan att hejda! Men enskilda tyskar talade — t. ex. den upprörde Martin Niepage, överlärare vid realskolan i Aleppo, som på tyska skildrade armeniernas öde. Den tyska regeringen lyssnade ej till vittnesbörden: "Turkarna äro våra bundsförvanter" hette det då under axelryckningar! "Synden straffar sig själv och varder ytterligare straffad" — detta är en sanning, som både världskrigets och världsfredens segrar kommer att besanna!

Gudskvarnen ger sin mald i sin rätta fast sena tid. Men den ger icke tillbaka det korn, som onskans makter krossat. Och till detta dyrbara korn hör det armeniska folket. De få armeniska mödrar som äro kvar, drömma att de barn de lyckats rädda undan ödeläggelsen, skola bygga ett nytt Armenien.

Svenska kvinnor borde läsa Inga Nalbandians böcker, för att börja känna huru mödrar utanför de neutrala landen haft det i dessa tider!

Jag kan icke välja ut delar att påpeka i denna kvalets trilogi. Man tystnar inför de bilder som upprullas. Att tala om dem som litteratur är omöjligt, det vore en grov taktlöshet. Man slår ned sina ögon inför den otröstliga sorgen. Men läs böckerna, särskilt Ni över krigsårens toalettsvårigheter jämrande, nöjeshungriga kvinnor! Ni torde — tyvärr försent — lära att blekna eller rodna. Utlösen ej intrycken i några billiga ord allenast. Det vore skada på Edra själar!

Fru Inga Nalbandian bor nu i Rosenhuset i Birkeröd, Danmark. Där arbetar hon för sina fyra barn — en dotter och tre söner — och för sin makes folk. Från detta gå många tacksamma tankar till det nordiska hemmet, tankar från den återstod av det armeniska folket, som lever i förskingringens och i dödens skugga — men med blicken mot morgonljusets himmelstreck.

Påskan 1919.

Iduns byrå och expedition,

Mästern Samuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks. 1646. Allm. 6147.
Red. Högm. kl. 11—1. Annonskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vänl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år Kr. 14:—	Helt år Kr. 18:—
Halvt år » 7:25	Halvt år » 9:25
Kvartal » 3:75	Kvartal » 4:75
4:de kvartalet » 4:50	Månad » 1:75

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.	Utländska annonser:
45 öre å textside.	45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning, för	å textside, 20 % förh.
särskilt begärd plats.	för särsk. begärd plats.

Signe Hebbes memoarer.

Edvin

På grundvatten av konstnärinnans muntliga berättelser nedskrivna av Hildur Dixelius-Brettner.

Efterskörd.

(Forts.)

Maria Almqvist.

I MARS 1893 FÖRLORADE SIGNE HEBBE en gammal vän, då Maria Almqvist, Carl Jonas Love Almqvists dotter slutade sina dagar.

Många år hade gått sedan Almqvist i sina brev till Vendela Hebbe tackade henne för att hon hittade till hans lilla Maria och bad henne klappa henne ifrån honom.

"Livet bragte hans 'lilla Mia' långt mera törnen än rosor. Hon ägde i flera avseenden faderns rika begåvning. Hon ägde ett ovanligt poetiskt sinne, var sällsynt musikalisk, skrev och talade med lätthet flera språk. För teckning ägde hon också goda anlag. Även till utseendet liknade hon sin far, samma ovala ansikte, reguljära näsa och skära hy. Hon ägde ett glatt och livligt lynne, även det, som hon själv påstod, ett arv efter fadern. Tillsammans med brodern Ludvig, levde hon ett stilla, indraget liv. Den ömmaste kärlek och varmaste sympati bundo de båda syskonen samman. Almqvist som alltid varit en öm far, hade genom en livränta eller något dylikt ekonomiskt tryggt deras framtid, så till vida att de aldrig behövde lida nöd. Även hade brodern sin pension. Deras anspråk voro små, de ägde medel till det oundgängligaste av livets nödort, men ej heller mera.

Mot slutet av 70-talet hemsöktes Maria Almqvist av en svår reumatisk värk, som inom kort gjorde henne till krympling. Efter detta bodde de båda syskonen någon tid i Södertälje. Jag kan ännu se dem komma på vägen under björkarna fram mot Snäckviken, Maria sittande i en liten vagn som brodern sköt framför sig. Hon såg så söt ut där hon satt, ansiktet hade kvar sin ungdomliga rundning och sina rosor, hennes tänder voro lika vita och vackra, som de alltid varit och hennes leende lika vänligt och ljust. Även Ludvig hade blivit bruten till hälsan. Men jag hörde aldrig någon av dem klaga. Agg och bitterhet voro för deras hjärtan främmande."

En liten glimt ur de båda syskonens liv lämnar ett litet brev från Maria till Vendela Hebbe daterat Stockholm den 31/12 85.

Min goda fru Hebbe!

När man som vi äro klena, klena allfigenom och det följaktligen är torvtigt beställt med glädjen här i världen, kännes det skönt att få erfara prov på vänskap; det är därför med verklig rörelse jag skriver dessa rader för att, ehuru ofullkomligt uttrycka den innerliga och obeskrivliga tacksamhet Ludvig och jag känna för den välvilja och hjärtlighet som nu åter kommit oss till del. I den förhoppning, att julen varit glad och nöjsam, att min goda fru Hebbe liksom den snälla, vänliga Signe varit vid god hälsa och gott mod, har jag nu endast att fram-bära vår gemensamma nyårsönskan, innehållande allt det bästa och skönaste detta livet kan bjuda. Den stackars Ludvig hade så gärna velat personligen framföra sin nyårsönskan, men han är för svag och kommer sällan ut.

Vi äro inackorderade Odengatan N:o 7, 1 tr upp, vilket jag nämner ifall någon med sina små, kvicka fötter skulle vilja titta till ett par sjuklingar.

Maria och Ludvig Almqvist.

Ej långt senare blev Maria ensam; brodern kallades hädan. Deras trogna tjänarinna, gamla Kristin, som varit hos dem i trettio år, följde honom inom kort. "Nu har jag ingen här i livet mer att begråta", sade Maria stilla, då Signe Hebbe i de dagarna besökte henne. Och så fortsatte hon sitt liv, blott ensamare än förut. Läsning var hennes käraste sysselsättning. Bibeln genomläste hon flera gånger och med stort intresse fördjupade hon sig i teosofiska arbeten. Och så hade hon sina duvor ute på fönsterblecket! De skulle matas flera gånger om dagen. "Schasan", en stor grå duva, som gärna spelade tyrann, måste hållas i styr. Det var en socialiststat därute på fönsterblecket till Maria Almqvists lilla rum. Hyresvärd och hyresgäster protesterade mot massmötet av de bevingade medborgarne, men Maria bad så vackert: "Ack det är ju den enda lilla solstråle jag har kvar i livet, inte kan ni väl nännas beröva mig den — jag stackare som måste sitta här fängslad året runt." För övrigt skulle hon, även om hon satts i tillfälle därtill, aldrig kunnat förmås att t. ex. tillbringa sommaren på landet. "Då bleve ju de stackarna utan smulor och det har jag ej hjärta till." Utom duvorna hade hon en annan mindre volage vän, nämligen en stor grå och vit kissekatt, ett fromt och stilla djur, som med orubblig vänskap höll henne sällskap till det sista.

Maria Almqvist var ytterligt givmild och delfagande. Av det lilla hon hade gav hon så mycket hon kunde. Vad världen kallade lycka längtade hon icke efter. "Vad skulle jag med sådan", brukade hon säga, "jag som har alla mina kära borta."

Ett brev till Signe Hebbe, daterat den 21 aug. 1891, speglar rätt väl hennes liv och sinnesförfattning från hennes sista år. Hon skriver.

Min goda, rara Signe!

Om du kan så ursäkta, min älskade vän, att jag ehuru så stora skäl varit därtill icke låtit höra av mig på så länge. Obeskrivlig tack nu emellertid för de utmärkta blommor jämte goda saker att äta, du efter vanligheten återigen förärat mig. — — —

Vad mig själv angår har jag icke varit utom dörren på hela sommaren, men mår rätt bra ändå om jag nämligen frånräknar händer och armar, som ständigt genera mig. Nu är det så, att man med tålmod kan övervinna — icke allenast surkål — som det heter, men långt värre saker, likväl måste det fordras någonting särskilt, som jag gudnäs, icke besitter för att icke klaga över kroppsliga smärtor. Detta finner jag otillständigt och högst miserabelt! — Huru kan kroppen, den islingen! våga tillskansa sig en sådan makt över våra sinnen.

Fru Hebbe, den älskvärda vännen, som bevisar mig så mycken, mycken godhet och vänskap — om du visste huru ofta mina tankar äro hos henne. Jag tycker hon är så märkvärdig med sitt litterära arbete vid den åldern — hon skriver, hon läser och samlar således fortfarande skatter i sin ideella skattkammare; vad detta är olik de flesta andra människor... Hälsa henne på det varmaste ifrån mig — vi äro visserligen icke jämbördiga eftersom jag är ingenting, men även jag har i en viss riktning vidgat min tankesfär på senare tiden — du förstår alltför väl åt vilket håll — detta må vara riktigt

eller ej, men den teosofiska åskådningen har fattat mig med all makt, med den kraft som jag tänker endast det sanna och rätta kan. Jag har alltid haft stor avsky för det skenheliga fromleriet som hos varje mera religiös (s. k.) sticker fram så bjärt, teosofien frågar icke stort efter det gudsnådliga, devotion i den vanliga formen utan vänder sig till vårt förstånd och fordrar ansträngning av våra bästa förmögenheter — vilka på så sätt skola utvecklas och kanske, efter lång tid komma till en slags blomstring.

Goda vän! ursäkta allt detta prat om mig själv. Annu en gång tack för all din godhet, din ständigt visade vänskap mot vännen

Maria Almqvist.

Maria Almqvists tankar rörde sig mycket om fadern. Hon talade gärna om honom och alltid med samma ömhet. "Två gånger såg jag henne fälla tårar, vid broderns död och då hon berättade, att hon kommit för sent till faderns dödsbädd." Från Bremen hade hon fått underrättelse att fadern där låg för döden och önskade se henne. Hon hade genast rest ned men kommit för sent. Fadern fanns icke mer i livet och hans stoff var redan gravsatt. "Jag ser henne ännu så väl för mig, huru stora tårarna stodo i hennes ögon, då hon berättade om den röda rosen, på vilken hon igenkände faderns kista bland de många andra i fattiggraven." Den läkare som skötte Almqvist hade intresserat sin hustru för sin patient och denna — hon var av norsk härkomst — hade bevisat Almqvist stor vänlighet. Bland annat hade hon ofta givit honom blommor. Dagen före hans död hade hon varit uppe med en röd ros. Den stod frisk i sitt glas då Almqvist bäddats i sin kista och läkaren, som var närvarande fäste den på locket. "Och på den kände jag igen pappas kista", sade Maria.

Maria Almqvist vistades under sin ungdom en vinter i Dresden, där hon hade ett genomgående hård och provande sjukdomsfall. Jenny Lind som samtidigt vistades i den sachsiska huvudstaden visade sin landsmaninna mycken vänlighet. En vacker vas av sachsiskt porslin som kommit från Jenny Lind med blommor hittade sedan efter många år en afton vägen till Signe Hebbe. Maria Almqvists goda hjärta plundrade hennes lilla bo på vad det ägde av kära minnen. Ett fat på fot av vitt porslin sänder hon en julafton Signe Hebbe med följande rader: "I likhet med vad jag förr tillåtit mig, skickar jag ett gammalt fat, som jag ber dig mottaga som en slags julklapp. Små gipparna vilja gärna falla bort därför att de icke äro de originalgippar, som ursprungligen hörde dit. Pappa Love köpte detta lilla fat 1849 och vi hade en gång upplagt russin och mandel därpå, då en ung flicka bröt bort alla småfåglarna i den tron förmodligen att de dugde att äta. Jag har just i dag gummat fast de som nu sitta där."

Många av Signe Hebbes vänner erinra sig helt visst det lilla vita fatet med de förgyllda vinlöven och de små vita fåglarna på Signe Hebbes tebord, frestande med Thildas pepparkakor och läckra skorpor.

Ovanför soffan i Maria Almqvists rum hängde till det sista två porträtt i olja, det ena av fadern (av Krafft) det andra av Maria själv (målat av Mazer) som liten ljuslockig rundkindad flicka. Före sin död förordnade Maria Almqvist att faderns porträtt

Konstfliten Förening för hemslöjd och Konsthandverk.

Försäljningslokaler: Gamla Högskolan - - - Göteborg.

Atelier- & Resfotografer göra sina inköp fördelaktigast hos Aktiebolaget ARTO, Malmö, S.

Rikst. 52 76, 56 22.

Telegramadress: ARTOHAND.

En profan.

skulle tillfalla Nordiska museet och hennes eget Signe Hebbe. "Jag har lämnat även Marias porträtt till Nordiska museet. Så länge jag hade detta i min ägo, var jag alltid orolig att något skulle hända det."

I Nordiska museet står nu lilla Maria i sin vita klänning med stymorsblommorna i den lilla knubbiga handen. Föga anade den ömme fadern, då han lät måla detta porträtt, huru stymoderligt livet skulle komma att te sig för hans lilla flicka, huru njuggt på sol och rikt på lidande. Hennes sista tid var i synnerhet svår. Under flera veckor kunde hon till följd av svåra hostanfall och andnöd icke ligga, utan fick tillbringa nätterna sittande i sin säng. Ju längre det led mot slutet dess högre glödde och flammade kindernas rosor. Signe Hebbe besökte henne dagen före hennes död. "Det blir snart bättre, lilla Mia", sade hon tröstande. "Nej, inte bättre, Signe", svarade den sjuka, "men bra."

Den stora kissen låg vid fötterna och duvorna pickade fåfängt på rutan.

"Hennes liv var så stilla och obemärkt, men är livets ändamål smärta och icke välbefinnande och ha vi för vår utveckling mera att hoppas av vad vi lida än av allt vad vi göra, då är Maria Almqvist förvisso lycklig nu."

Hon fick vila bredvid brodern på Solna kyrkogård. Och trofast vänskap reste en vård på graven med en vers ur Almqvists dikt: Till min syster.

"Änjo oss en bättre morgon stundar —
Som rosen uppslår ögat ur sin knopp
Så skall det öga som i graven blundar
Uppvakna friskt och ungt till himmelskt hopp."

Då Almqvists stoft hösten år 1901 fördes från Bremen till hemlandet blev vilostaden självfallet den, där hans barn så länge väntat honom. Den ovan nämnda vården kom då bort och under Törnrosskaldens monument sover nu hans dotter invid den gamla kyrkomuren.

Björnstjerne Björnson.

"Jag träffade Björnson första gången hos redaktör och fru Fredrik Borg i Hälsingborg", berättar Signe Hebbe. Men innan hon går vidare, stannar hon i minnet inför dessa sina kära vänner. Det var under Borgs riksdags-tid, då hans fru även ofta vistades i Stockholm vi lärde känna varandra. Vad Fredrik Borg betydde såsom politisk personlighet och hans hustru som en förgrundsfigur i den svenska kvinnorörelsens historia, förbi-går Signe Hebbe. Det är de båda makarnas storslilade personligheter och rika, varma hjärtan sådana de tedde sig i det enskilda livet, som värmer henne så som de alljämt gjort det genom åren. "Kristina Borg är en kvinna för vilken jag böjer mitt huvud djupt", säger Signe Hebbe.

Huru mycket Borgs betydde för Björnson torde vara rätt allmänt känt. "Jag träffade honom där inte endast en utan flere gånger".

"Med sitt manliga utseende och det kraftiga "norske sprog" i sin mun var Björnson i alla fall för ung, något av Bébé — ett stort älskvärdt barn. Grann var han att se på och rolig att höra på — det skall alla veta.

"Han var hos oss ibland redan på den tid vi bodde i Kungsbacken. I samma etage som vi bodde presidenten Forsell, som även tillhörde Björnsons stockholmsvänner. Hade Björnson kommit i tagen i politiskt "vrövl" inne hos oss rusade han ibland över till Forsells och genom ett par rum kunde vi höra dem domdera därinne.

(Forts.)

I DEN GAMLA STADEN ESELDORF I SYD-tyskland låg en sommar — det var före kriget — en ung fil. kand. Molin från Uppsala. Han hemförde därifrån — förutom annat — en upp-levelse, som i största enkelhet är berättad så-lunda.

Han hade rest till München för att samla his-toriska uppgifter och bese konstverk. Men han sökte huvudsakligen idyller och gjorde estetiska rön på gator och kaféer, bland människorna.

Han blev dock snart trött på storstaden och sökte en liten älskvärd ort att förljuva somma-ren i. Av en händelse, en tåg-försening och en medresande, en rar gammal tysk herre med glas-ögon och vackert runt skägg, kom han att stanna någon tid i det lilla Eseldorf, studerade gamla hus, gamla borgare och gammalt vin och glömde sig sedan kvar där i ännu ett studium.

Detta rörde sig om krig och människor — hörde alltså till hans ämne — och var föranlett av ett fynd han gjorde i stadens präktiga och dyrbara boksamling, det gamla slottsbiblioteket. Han hade besökt det några gånger, bokman som han var, och blivit förälskad i såväl den äldre vack-ra utsmyckningen av salarna som i de lärdoms-förande skatterna själva, dessa gamla ädla böc-ker som stodo eller lågo i de gotiskt snidade skåpen och hyllorna. Som han en dag med värnadsfull ömhet rörde de torra och sköra bla-den i ett folio med praktfull blå- och röd- och guldinlagd pärm och bäst förundrade sig över tjockleken på denna senare, upptäckte han en slags hemlig ficka. Han lyckades försiktigt un-dersöka denna och fann att den innehöll gamla skrivna blad — gulnat, nästan sönderfallande papper och föråldrad, för honom blott med möda läsbar skrift.

Han blev övermåttan glad över sitt fynd och hans hjärta började häftigt klappa. Han skyn-dade till bibliotekarien, en yngre man som över vin och tobak blivit hans broder och vän, och meddelade sin upptäckt. Denne blev lika över-rasgad och glad som Molin, och de båda lärda männen kommo snart överens om att det var ett slags krönika från det trettioåriga krigets blodigaste skede, helt privatim förd av kanske ab-boten, kanske någon munk i det Augustiner-kloster, som förut funnits i trakten men över-givits av munkarna och sedermera, förfallet och öde, ombyggt till något profant ändamål.

Efter upptäckten av denna sällsynta skatt, var-av han erfor en större och djupare glädje än om han funnit upp ett epokgörande patent, saft Mo-lin varje dag i biblioteket fördjupad i sitt arbete att tyda och avskrika den egendomliga texten. Han saft där och märkte inte hur tiden gick, hur dagar och veckor runno förbi honom, märk-te ingenting av världen som levde utanför bok-salens målade och blynfattade fönsterrutor. Han satte ett mycket stort värde på dessa anteck-ningar, alldenstund han fann att det åsyna vitt-net till fejderna med stor noggrannhet hade hop-samlat och bokfört viktiga detaljer från härar-nas rörelser och från de stores politik och de smås lidanden.

Omkring honom och hans arbete var det gam-la bibliotekets stillhet. Det var icke mycket be-sökt. Boksamlingen var visserligen rik, dock mest på äldre band, men staden var liten och små-borgerlig och hade nog god först, likväl föga efter andra kunskaper än dagens och stundens, de som gå man och man emellan och nämnas skvaller. Två eller tre lärdomssökande, högst fyra, hade den unge historikern sett där sam-tidigt. De tycktes honom vara präster, lärde eller lärare från landsbygden.

Fil. kand. Molin var en godhjärtad ung man, en mild fördomsfri natur. Varmt idealistisk var han, genom välvilja och vältänkande radikal och demokratisk, fromsint i domar och åsikter, känsligt och skärt optimistisk till sin ungdomliga världsåskådning. De där gamla herrarna han

tyckte likna präster och lektorer betraktade han med en leende värnads. Gamla och fina och lärda voro de, med trötta steg gingo de från hylla till hylla, med möda lyfte de — han hade velat springa fram att hjälpa dem — lyfte tungt de digra böckerna. Då de ströko med de tunna händerna genom sitt vita hår och skägg, såg han med beundran på de vackra böjda huvudena och kände denna milda ömhet, som är de vänliga naturernas inför gamla människor.

Vilken skärande kontrast var det icke att från dessa män av det stilla livet flytta blickarna och tankarna ned till de gulnade, fullskrivna bladen, dessa berättelser om strider och blod, om brand och rov och mord, om nesligheter och olyckor, skrivna av en som haft allt detta obeskrivbara elände för ögonen, en vars hjälp och skydd kanske anropats av förföljda, hungrande och dödssjuka, förvildade varelser, knappast längre människor! Han kände ibland motsättningen så starkt, att han långa stunder ej kunde fästa upp-märksamheten vid någotdera, utan var borta i funderingar över livets krafter och okända innebörd. Vilket var stort, var levdes livet sannast, i denna tysta, innerliga, förändligade värld som var de gamla lärdes, eller i denna högt skriande, vilda och fruktansvärt materiella verklighet som kom honom till mötes ur de gamla papperens hemska ord? Var det samma livs krafter i båda? Samma dolda makt bakom det hela?

Nej, Molin, arbeta! sade han sig då, dröm intel! Du vill ju vara en den arbetande tidens man, ej den kontemplativa. Du är i vetenskapens tjänst, bruka allvar! Skynda dig att sätta dessa vik-tiga dokument i den historiska forskningens hän-der och tänk inte på himmel och jord!

Molin arbetade med all flit, tydde, läste och skrev av. En och annan blick smög dock bort till de gamle, en och annan tanke ut över vär-lden och livet, än tillbaka och än framåt i tiden.

En dag hördes i salen genljuda hastigare, kraf-tigare steg än det brukade. Molin lyfte ögonen och såg — Han blev verkligen förvånad och tittade på allvar upp.

Den som kom var en ung man av underklass, det sade första blicken. Men sedan — han lik-nade inte den vanliga typen av bildningssökande unga arbetare. Han hade inte det försynta upp-trädandet, inte den där blicken "Får-jag-lov..." Han kom i stället med detta "här-ska-fan-ta-mej-jobbas" över sig. Huvudet var stort och rödligt. Han var slätrakad och kortklippt, så att alla hu-vudets kantigheter voro fullt synliga. Han hade verkligen en mycket knölig huvudskål. Där bodde geni! — skulle folk av den populära knöl-över-tygelsen ha utropat. Pannan var stor och kraf-tig, något bakåtlutad — en art filosofpanna! Näs- och kindbenen verkade förvånansvärt star-ka, den stora hakan sköt fram. I hela sitt ut-seende hade han något simpelt och fränstötande, något hårt och grovt. Det låg lömskhet och hänsynslöshet i ögonkastnen. Hans gång var slar-vig och hållningslös. — Det var en gemen.

Men inte var den slutsatsen fil. kands. Molins. Han såg på hans kläder att han var en av under-klass, och då han kom till biblioteket, omfattades han av Molin med ett levande intresse och väckte hos honom en hel ström av tankar och känslor. Han höll upp i sitt arbete och ägnade sin upp-märksamhet blott åt den nykomne. Hans fantasi kastade sig lidelsefullt över detta nya föremål.

Här var en ande, tänkte Molin och kisade med sina små närsynta ögon efter honom, framsprun-gen ur folket, ägande dess friskhet och livskraft. Han höll på att befria sig ur okunnighetens fjätt-rar. Han hade som barn icke fått uppfostran, icke böckers bildning. Nu, som man, sedan han lärt känna sig själv och sedan han med sina händers arbete skaffat sig ekonomisk självstän-dighet, strävade han att vinna den. Det var nå-got stort i detta, en mans kamp mot livet, livet som icke tillät armodet äga någon vittfammande själ. Det var en titans kamp mot sin själs fän-gelse. Han skulle bryta sig ut, han måste

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

bryta sig ut, kunskapens genius skulle ta honom vid handen och med hennes hjälp skulle han skåda nya riken och vidder, skulle han svinga sig upp till makt och storhet... och visa för världen sin själs skönhet...

Molin såg genom sina drömmars soldis hur den unge mannen sökte bland böckerna, tog ut en här, en där och satte in den igen. Han kände en lust att erbjuda honom sin hjälp vid orienteringen bland hyllorna och facken. Slutligen tycktes han ha funnit vad han sökte, ty med några filosofiska verk under armen gick han till ett bord i ett avskilt hörn av salen och försvann för Molin.

Dagar kommo och gingo, och den unge anden kom och gick med dem. Molin betraktade honom med ett allt varmare intresse. Hade han icke varit en sådan blygsam och försynt ung fil. kand. som han var, skulle han för länge sedan filltalat honom och gjort sig bekant med honom, ty därtill manades han ständigt av både sin sympati och sin nyfikenhet. Han hade försökt få veta något om honom genom andra, men ingen i staden tycktes känna honom. Ingen tycktes heller äga något intresse för honom, ingen skänkte honom ens lite välvilja.

I synnerhet smärtade det Molin, att hans unge vän och hans gamla, de lärde, synbarligen alls icke tålde varann. Den förre gjorde grimaser av förakt, då han såg dem och hängrinade åt dem på ett obehagligt sätt. Det kommer sig av det motstånd han rönt i sin bildningskamp, tänkte Molin, det är ett trots uppammat av hans bittra erfarenheter av lärdes och bildades orättfärdighet och inskränkthet. De senare, prästerna och lektorerna, visade honom å sin sida en avsky, som tycktes instinktiv. De drogo åt sig kläderna, då han kom nära, sköto illvilliga blickar efter honom och syntes vilja driva ut honom som en profan ur det heliga. De göra varandra båda orätt, tänkte Molin. De gamla förblindas av sin klassegoism och sin konservativa självfällighet, den andre av sitt ungdomliga övermod och sitt trots. Han ensam förstod båda parterna och höll av dem; men lutade han med sina sympatier mera åt någondera sidan, var det nog åt den profanes. Det var nutiden, där fanns ungdomskraften, stridsbegäret, framtidslusten. De andra voro dåtid. De hade blott en forntid, och vad visste han om den?...

Så hade den nya företeelsen stigit upp som en komet på Molins ljusa himmel. Den hade i följe en ändlös svans av tankar, ett stjärnregn av fantasier.

Bibliotekarien kom en dag under ett samtal att yttra några ord om den bildningssökande unge arbetaren.

"Han passar inte här", sade han. "Han stör mig. Böckerna vilja hanteras av varsamma fingrar, vilja tjäna vetenskapsmän och sådana som med kärlek forska i äldre tiders liv. Den här drives hit av sin förmätenhet eller nyfikenhet, kanske något ännu sämre."

Molin svarade med en varm kärleksförklaring för folkets rätt och tolkade värtaligt de obildades kunskapsbehov och det lovärda i deras bildningsförst. Bibliotekarien åhörde, "cyniskt" leende, hans tal och genmälde:

"De ha sina tidningar. Det är dem nog. De äro frukten av demokratiens genombrott och torde räcka till för den demokratiska bildnings-hungern."

Molin häpnade. Han kunde först inte svara, men blev sedan varm av sin unga idealism och sin iver för folkets sak och talade vackert och väl. Bibliotekarien avbröt honom skraftande, slog honom på axeln och sade:

"Det är funderingar som gå över med åren."

Detta gav Molin en afton av grubbel och en sömlös natt.

Den unge mannens kamp mötte en brist på välvilja som han icke väntat. Från de gamla lärdes sida fann han det vara föga att undra över. Men bibliotekarien. Han var dock yngre,

Teckla Maria Bodach.

Ebba Lundberg.

DEN 2 DENNES INSONNADE HÄR FRÖKEN Teckla Maria Bodach — dotter till framlidne tobaksfabrikör Carl Bodach. Döden kom plötsligt efter endast ett par dagars sjukdom. På söndagen for hon frisk och sund ut till Dalarö för att ordna med planteringar vid sitt sommarställe och på fredagen i samma vecka reddes bären. Å alla deras vägnar, vilka hon i stor självuppföring och med osviklig trohet tjänat här i livet, tages nu till orda.

Under mer än ett kvarts sekel verkade Teckla Bodach oavbrutet som slöjd- och handarbetslärarinna vid arbetstugan inom Östermalms församling. I den lyckliga ställning att utan tanke på något som helst pekuniärt vederlag kunna ägna sig helt åt en uppgift, som låg hennes hjärta nära — barnundervisningen — ställde hon under alla dessa år sin tid, sina krafter och sin yrkesskicklighet frivilligt och utan det ringaste arvode i det filantropiska företagens tjänst. Småttingarna, som eljest skulle använda sina fristunder att irra kring gatorna eller företaga sig odygd, finna i dessa arbetstugor en lämpligare avledare för ett överflödande verksamhetsbegär — utbildas i slöjd och handarbete och inriktas på nyttiga banor. Osvikligt infann sig Teckla Bodach på sin post i arbetstugan termin för termin utan kallelse och utan anmäning. Generation efter generation har hon handlett alltid med samma godhet och fålamod. I hennes arbetscirkel härskade endast arbetsglädje — ovänlighet och snubbor var där ett okänt begrepp. Tre gånger i veckan undervisade hon och har alternativt ägnat sig åt gossarnas och flickornas utbildning. Många små fingrar ha under hennes ledning vunnit riktig färdighet i sömnad och korgmakeri. Det såg man tydligast med de årliga försäljningarna av barnens alster. Här såg man Teckla Bodach från bitfida till sent sitt salubord — så rågat på morgonen av allehanda nyttiga ting — och på kvällen renskrapat. Sjalaglad var hon över det synbarligen så lyckliga resultatet till fromma för företagets fortsatta bestånd.

För den nuvarande generationens elever blev det ett hårt slag vid underrättelsen om deras älskade lärarinnas bortgång — bestörtningen blev allmän och från allas läppar hördes blott en bön — att få veta när jordfästningen skulle ske för att få följa stoffet och sända en blomma i det sista. Ja, hav tack Teckla Bodach för vad du var för barnen. Från styrelsen för arbetstugan är tacksamheten för vad du bidragit till dess avsiktens förverkligande den allra största och minnet av din älskvärda personlighet skall sent förblekna.

Med din ljusa blick på livet gjorde du allt omkring dig ljus, glatt och harmoniskt. Den sjuka och åldriga stödde du och allt vad du gjorde för andra skedde utan tanke på berömmelse och ära. Så långt du kunde undandrog du dig människors tack, ty anspråkslösheten var ett av dina skönaste särtecken.

Stockholm i maj 1919.

A. L.-N.

Fru Ebba Lundberg, föreståndarinna för ett högre flickläroverk med gymnasium i Hälsingborg fyllde den 23 maj 60 år. För snart fyrtio år sedan kom fru Lundberg, som då hette fröken Westerberg, i tjänst hos den skola, som hon sedermera övertog och vars utveckling till en fullt modern läroanstalt är hennes verk. Hennes stora organisatoriska förmåga och framstående pedagogiska egenskaper göra henne till en högt skattad personlighet både i hennes hemstad Hälsingborg och i pedagogiska kretsar i landet.

hade färre fördomar än folk vanligen ha, var en man av den moderna, fria tanken, om också ej demokratisk. Varför beundrade han icke, varför ville han icke förstå denne stridsman, denne andens kämpa mot materien? Han hade ju skrattat som en man som erfarit för mycket av livet, som icke längre kunde tro på något stort och gott hos människorna.

Han överförde sina tankar på det allmänna och effersinnade hur man bemötte de obildades strävan uppåt, efter ljus och bildning. Det var ett oförsvarligt undertryckande av andliga krafter! Egentligen var det blott han, som representant för några unga idealister här och där i landen, som trodde, förstod, försvarade dessa bildnings-sökande från de lägre klasserna. Han bekände sig icke till socialismen. Det var rena materialismen. Men i socialismens andliga kamp ville han hjälpa dem. Han ville vara med om att bryta den materiella fattigdomens makt över människors andliga förmögenheter. Det gällde att rädda åt världen en betydande andlig rikedom som låg förborgad ännu. Fanns icke begåvning hos de fattiga, fast de saknade bildning? — Jo. Han hade ofta funnit den, i större mått än hos de rika, de bildade. Han ville alls icke kalla någon profan och vägra honom tillträde till kunskapens tempel. Europas framtid berodde av om dess portar slog upp på vid gavel för alla.

Fram emot morgonen var han trött och utarbetad, kände sig nästan uppge hoppet att kunna finna en lösning på denna framidsfråga. Skulle hans vackra tanke om allas delaktighet i den andliga kulturen vara praktiskt omöjlig? Skulle hans idealism sväva i luften? Flammade hans eldiga själ för blott en hägring?

Men då gick solen upp, en eldglans steg över det låga grannhusets tak, därpå höjde sig den majestätiska, glödande himlakroppen, blev synlig i sin bländande storhet och kastade strålar av guld in i rummet till Molin. Han störtade upp ur sängen och ställde sig i fönstret som till ett bad i det överflödande solljuset. Han genomströmmades i detsamma av övertygelsen, att de lägre klasserna kunde lyftas, skulle lyftas, och av en strålände tro på framtiden. Han lyfte händerna tillbedjande mot solen och utropade:

"Du är min flammande stjärna och dina strålar ge gyllene löften om en ny tid! I dig och ditt ljus är allt mitt hopp och min tro, din bländande glans är ja på mina böner!"

Denna dag kom Molin något sent till biblioteket. Han märkte vid inträdet, att vaktmästaren icke satt på sin lilla bänk, som han alltid brukade. Det var ju inget att särskilt fästa sig vid. Men det var något däri som bröt mot vanan och som störde det tidlösa lugn, som han nu under snart två månader känt i denna gamla byggnad. Vad kunde ha förmått den gamle giktbrutne mannen att lämna vestibulen? — Molin hängde själv bort sin hatt och käpp och beredde sig att gå in i hallen.

Utanför dörren nådde honom ett märkvärdigt buller, som av fallande böcker, häftiga rörelser och brådska. Han hörde även röster i högre ton än det var vanligt. Det idylliska lugnet var verkligen stört på något sätt.

Han lade handen på den tunga ekdörrens lås och skulle sakta öppna den. Då slogs den häftigt upp och någon kom utspringande. Molin undvek i sista ögonblicket en kollision med en polis.

Vad! En polisman på detta ställe! Och så brått sedan i denna fridens boning! Vad stod på därinne?

Han skyndade in. I bibliotekshallen var fullständig uppståndelse. En, två, tre, fler uniformerade fridstörare! Andra främlingar som sprungo, vände ut och in på böcker, gjorde anteckningar! Vad var detta för galenskaper! Molin stirrade förbluffad omkring sig och kom sig icke för att gå framåt. Detta störande uppträde skar så

Från skilda håll. — Bilder för dagen.

grymt mot de känslor, varmed han plögade inträda i den stämmningsrika hallen.

Då kom det emot honom en liten grupp på ett par polismän, bibliotekarien, ett par lektorer och ... och ... den unge anden av underklass! Som av en blix tändes det i Molin. Han kände ett blint raseri, ett häftigt begär att kasta sig emot de där våldsverkarna och befria sin unge själsfrände. Vad menade dessa uslingar? Buro de hand på denne för att han icke passade här, att han var profan? Föste de ut honom för att han hade fula kläder, valkiga händer och kanske ej kände sina föräldrar? — Det sjöd inom Molin, han kände en flammande rodnad på sina kinder och knöt händerna i vanmäktig vrede.

Detta var de bildades övergrepp på en sanningssökare!

Bibliotekarien fick se Molin och kom emot honom. Han mötte Molins mörka och hotande tystnad med ett bekymrat allvar, tog hans motsträviga hand och skakade, sade därpå med en röst som darrade av harm:

"Kan du tänka dig! Det här kräket har gått här och stulit böcker! Alla ha haft ögonen på honom och ingen har sett hur han klippt ur blad och bortfört hela band ur våra dyrbaraste samlingar!"

Stulit — stulit! — Det gick runt i huvudet på Molin. Tankar och vantankar dansade en häxdans i hans hjärna. Var det sant, eller var det blott en nedrig beskyllning, en ostyrt misstanke?

1 o. 3. Fru Karin Molander och hr Rune Carlsten som respektive Carlotta och sir Marcus Ordeyne i "En ungarls moral" på Intima teatern. 2. Stockholmsk majbild. 4 a. Ett nygift par: Löjtnanten vid Kungl. Positionsartillerireg. Sven Wetterwik och fröken Mercedes Odenrick, dotter till grosshandl. J. F. Odenrick och hans maka, född Bagge. 4 b o. 5. Från Gustaf Ankar-cronas 50-årsdag: Hyllningarna i Tällberg. 6. Ännu en stockholmsk majbild.

Bibliotekarien fortsatte att berätta om hur han hade ertappats av en professor S. från Leipzig, då han skurit ut ett gammalt kopparstick, som professorn just sökte. Hur denne i tysthet under rättat bibliotekarien, som skickat efter polis, och hur en detektiv känt igen honom som en hantlangare åt ett band internationella boktjuvar. "Din fattige bildningssökande var alltså en simpel tjuv!" slöt han. "Så går det med för stor tro på människorna."

Stackars fil. kand. Molin stod slagen. Det var som om solen försvunnit och ett plötsligt mörker fallit över honom. För stor tro på människorna ... Den drömde hjälten en simpel tjuv ... Kunde någon falla snabbare från en höjd till en avgrund än han hade gjort? Dragande Molin med sig i fallet ...

Molin återvann ett visst lugn och kunde åter bruka sina sinnen, som lamslagits av den häftiga själsrörelsen. Han såg, ännu som genom ett föcken, boktjuven bortföras med händerna bundna. Nu stängdes den ekdörr bakom honom, som nyss kastades upp av den förste polismannen, som mötte Molin och som höll på att springa ikull honom ... Den profane var utdriven ... Molin stod en stund kvar försänkt i envisa och förvirrade drömmar om den bortförde, som så grymt hade gäckat honom och som dock alljämt väckte hans medlidande, han visste knappt varför. Han kunde inte få ur sina tankar att han var en av de förtryckta och tillbakaträngda, en av

dem som förstade efter ljus och frihet.

Sedan gick Molin hem. Men han trivdes ingenstades. Han gick åter ut och drev omkring i staden, på de trängsta gatorna, i de mörkaste gränderna. Hans blick nådde icke så högt som till husens höga gavlar, knappt till de små blanka fönster-rutorna. Hans hjärta var oändligt sorgset, och han kunde inte ordna sina tankar, inte hålla styr på sina fantasier. Det kändes tomt, det var tungt att leva; olust och tvivelsjuka fick makt över honom, förbittrade hela hans varelse. Åter och åter ljöd det inom honom: "för stor tro på människorna... för stor tro... människorna få inte tro på varandra, inte älska varandra..." "Ha, vad är det då att leva! Vad är framtiden, vad människosläktets lycka? Han kände att hans högtbyggda tro på människans ljusa och lyckliga framtid vacklade och skulle falla. Han började dunkelt ana att det s. k. folket, de tryckta och undanskjutna, inte i en handvändning skulle kunna tillägna sig och njuta kulturens frukter. Han stannade med klappande hjärta och munnen och ögonen vidöppna då den tanken slog ned i honom, att hans skimrande tro på utvecklingen och mänskligheten saknade duglig grund, att man byggde

7-9. Tyska krigsbarn vid ankomsten till Trelleborg. 1 o. 3. Almberg & Preinitz. 2 o. 6. Press-

osäkert på medlidande, även på det stora medlidandet att man fick inte strö ut kulturskatter som man delade ut allmosor till fattiga. Å, det var inte så enkelt och lätt som en stackars ung idealist drömde! Ånej, det var inte så enkelt och lätt att leva... om man inte fick tro.

Han vankade gata upp och gata ned, hans trötta tankar gingo vilse, hans ögon sågo inte utan stirrade torra och glanslösa efter flyende fantom, hans fötter snubblade på gatstenarna. Till slut vacklade han in på vinstugan "Zum roten Fuchse". Där blev han sittande hela kvällen, hörde föga av gästernas stöj under källarvalven, nästan borta i tobaksrökens gråa dimmor, hade glasen än fulla än tomma framför sig på bordet.

På natten leddes han hem av källarmästarens dräng. Medan den gula månen gick över hustaken och lyste hans stapplande steg, försäkrade han drängen, att den röde räven var en listig tjuv, som stulit bort solen och satt månen i stället. Och han upprepade i många skilda tonarter och oändligt många gånger, att vetande och tro är som hund och katt.

Men drängen bara skrattade åt honom.

HENRY PETER
MATTSON.

foto. 4 a. Ateljé Jæger. 4 b, 5. Carl Stålborg jr. 7-9. Otto Ohm foto.

Köpenhamn i vårskimmer. Ett kåseri av Artur Möller. Illustrerat av Holger Damgaard.

SOM ETT LED I VÅR SERIE Skandinaviska huvudstadsskildringar meddelas i dag ett livligt värkåseri från Köpenhamn av den

VI STA PÅ "HELSINGBORGS" däck i den blå vårmorgonen, det är första turen för dagen. Kvalmät och frötheten från den långa natten i järnvägskupén har redan luffats bort, och våra ögon dricka sig rusiga av den fria gnistrande vidden över oss och runt omkring oss. Styrbord simmar det svenska Ven med sina tvärbranta stränder som en blånande hägring, babord och närmare det danska Saltholm, holländskt flackt med betande kreatur.

Ja, nog kan man utbrista med Bo Bergman:

Här är porten ut till världen lysande och blå —

Nu lyfter sig Köpenhamns kontur allt tydligare föröver och det dyker allt fler passagerare ut ur

röksalongen för att sluka den med ögonen — landsmän så gott som allesamman.

Köpenhamn! Har det inte alltid för svenska öron haft en klang av ett livligare sorl, en muntrare rytm över tillvaron — en smak av champagne och kysar på narri och förträffliga cigarrer. Det är ett ord som man nämnt med ett leende — — Men nu betyder det något mer, på de senaste åren har det nästan kommit något av andakt i leendet.

Det har kommit att betyda god och mycken mat till anständigt pris, smör och franskbröd och verklig pilsner och härliga wienerbröd till kaffet. Det betyder en tillflyktsort undan alla restriktioner och dumma påhitt, som fördärvat vår egen trevnad och fränt på vårt goda humör.

Det betyder friheten!

Och man blinkar åt varandra: bara vi väl kommit genom den där föräldrade passvisitationen i

1. Morgonpromenad i Dyrehaven under nyutsprungna bokar. 2. En majförmiddag utanför D'Angleterre. 3. Vid Skovløberhuset i Dyrehaven. 4. Vid ingången till Frederiksbergs Håve. 5. Det mycket unga Köpenhamn njuter våren i Frederiksbergs Håve. 6. I Raadhushaven. 7. "Den gamle Vold" ute på Christianshavn. 8. I Strøget's vimmel. 9. En Amagerkone. 10. Barnglädje i Orstedsparken. 11. "Sommer i By". Rådhusbrunnen smyckas med boklöv och vårblommor.

talangfulle författaren Artur Möller, till vilket den skicklige pressfotografen Holger Damgaard fogat en charmant bildserie.

bleckskjulet vid Havnegade, så — —!

Men låt oss i alla fall inte försumma överblicken över "Byen med de sköna Taarne". Till vänster på Christianshavn, det resligaste och originellaste av kyrktornen, Vor Frelsers Kirke, med sin smäckra spiral och sin guldkula glimmande i solskenet. Nicolai skäms inte heller för sig, medan det sköna Rådhusornet med sina två profana drabanter, Paladshotellet och Bristols, fömligen snart skymmes bort för blicken. Marmorkirkens mäktiga kupol är en majestätisk granne till en av Europas skönaste och mest aristokratiska palatsgårdar, Amalienborgs. Det gyllne korset på ett fyrkantigt torn är Vor Frue Kirkes, bredvid universitetet, medan det härifrån faller sig svårare att upptäcka det sagoomspunna Runde Taarn, i vilket Peter den store red upp på sin springare...

... Ett fatalt inslag har Köpenhamns profil onekligen fått med det nya krokantornet på Christiansborgs slott. Men jättekronan däruppe är kanske nödvändig för att utmärka, att man här verkligen står inför en konungaborg. Ty taket är av borgerligt tegel — en följd av världskriget, åt vilken gamla köpenhamnare medlidsamt skaka på huvudet. Aldrig skall det lysa med den ärggröna ton, som står så magnifikt mot den drakprydda Börsens röda tegel, aldrig med koppars fasthet vittna för seklerna om solitt välstånd och aristokratisk tradition.

Köpenhamn är i själva verket inte bara Byen med de sköna Taarne, utan också med de gröna Tage.

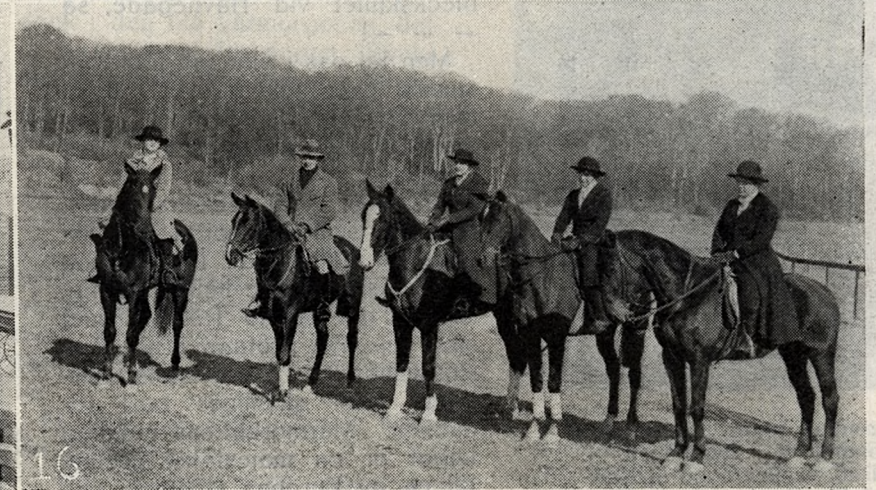
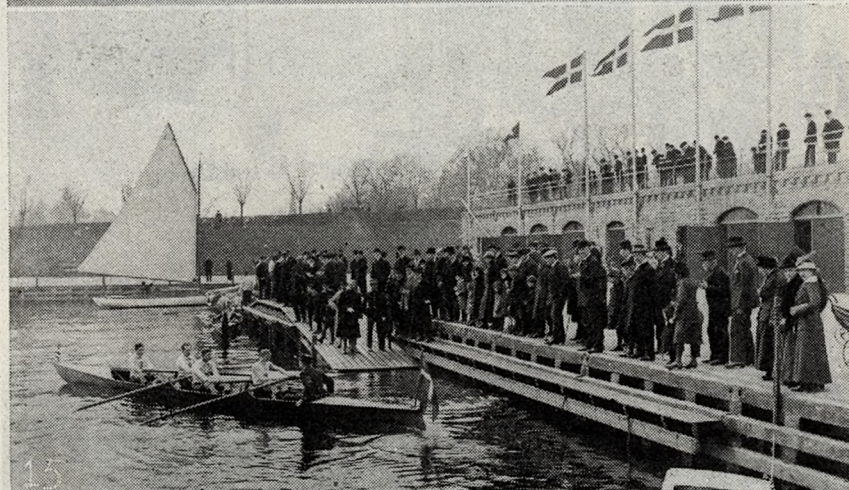
Vi ha fått våra pass avstämplade, våra Ernæringskort för en dag, och stå omsider på Havnegade. Det är ett komplex av gråa och anspråklösa kvarter, med fömligen farvliga hotell (ett av dem bär utom inskriptionen "Kongen av Sverrig" även "König von Schweden" — männe för att ännu mera slå an på krigsårens svenskar?) och små källarbutiker som ligger framför oss.

Köpenhamn ligger inte med fasaden mot hamnen, det öppnar inte som Stockholm stora famnen för den sjöfarande.

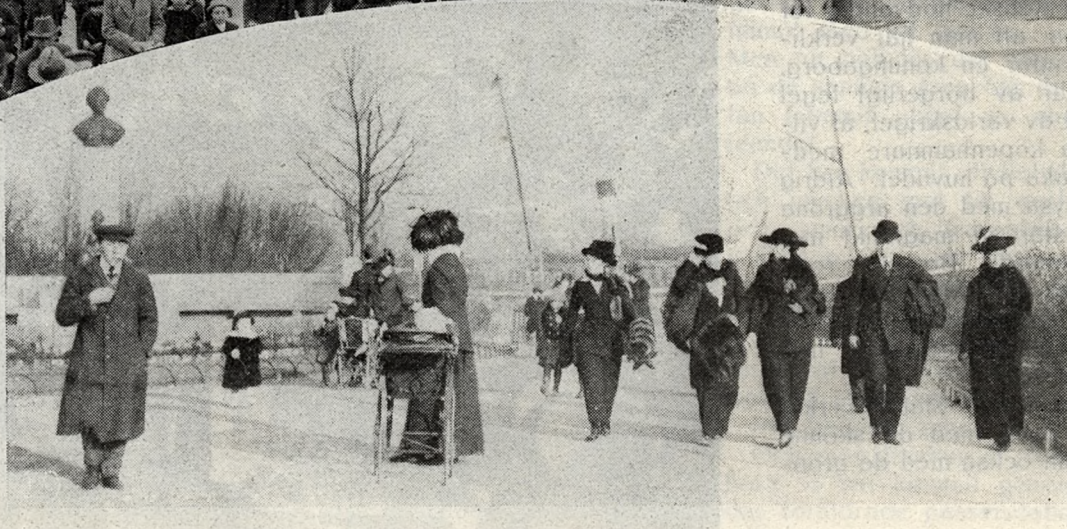
En frodig chaufför erbjuder oss sitt åkdon (i Köpenhamn förete t. o. m.

tiggarna en bild av jovialisk frodighet, som Frank Heller påpekat i sin senaste roman). Åkdonet verkar mera pauvert och uttjänt, men låt oss ta det i alla fall — det finns inga modernare.

Vad ska vi nu ge för adress? Ska vi för en gångs skull gå utom det smala bälte som för nittiofem procent av landsmännen blir det enda de se av halvmiljonstaden — traden Havnegade—Kongens Nytorv—Ströget—Raadhusplads—Wivel. Eventuellt med utvikning åt vänster till Kroghs fiskerhus, eller senare på dagen, i bältets längdriktning, till Zoologisk Have och Drachmannkroen

12. Vårstämning på Langelinie. 13. De unga självförsörjande köpenhamnskorna cykla på morgonen in från förstäderna till sitt arbete. 14. Vår i en av smågatorna ute på Christianshavn. 15. I hamnen för lustbåtar ute på Lange-

linie. 16. Unga köpenhamnska ryttrarinnor på morgonträning ute på travarbanan. 17. "Sommer i By". 18. Tivolisäsongen inviges med kanonsalut. 19. På Langelinie vid prinsessan Marias monument.

Bevars väl, jag misskänner inte Kongens Nytorv. Det är alldeles säkert ett av de trevligaste och månghörnigaste gamla torg i världen. Det har bibehållit mycket av sitt ursprungliga ansikte, och sedan brännpunkten för trafik och stömmet flyttat till den moderna skrytsamma Raadhusplads, är det som om dess gammaldags förnäma ro åter lägrat sig däröver.

"Hesten" i dess mitt är visserligen ingen prydnad. Men den har dock sin originalitet — den är världens enda ryttarstaty av bly. Det mjuka materialet har också sjunkit allmer ihop med åren; men lyckligtvis uppehålls den ännu av den under springaren liggande figuren, som föresfäller Avunden (enligt en del danskers uppfattning Sverige).

Och Angleterre, Angleterres hörna! Det är en institution som inte får försummas. Utan den vore Köpenhamn inte Köpenhamn — lika lite som Stockholm varit Stockholm sedan Rydberg försvann.

Men det är för tidigt ännu, vi spara den till aperitiftimmen. Låt oss ta och äta vår frukost ute hos Davidsen ute på Aaboulevard!

Bron över Nyhavn. Var i norra Europa ser man ett mera pittoreskt hamnperspektiv! Här på de små "Beværtningerne" surrar det också av alla länders tungomål. Mest är det dock de franska och engelska blåjackorna från jagareskaderna som styrka sig med en Karlsberg till dagens segertåg genom Ströget. De äro medvetna om sin popularitet, det är deras Madelon varenda gatpojke visslar. Och de komma förunderligt väl överens med de danske piger utan att kunna tala deras språk...

Vägg i vägg med sjömanskrogarna bor det riktigt fina gamla Köpenhamn, "Köpenhamn med K", som inte blandar sig med gulaschen på Wivel och Paladshotellet. Bredgade och Palægade — de äro alljämt de mest aristokratiska adresserna. Här ligger den danska adelns gamla stillsamma hotel Phoenix, Koncertpalatset, och framför allt Amalienborg, vars arkader förefalla alltför förnäma att släppa igenom de statsmän och partiledare i plommonstop, som för inte länge sedan hade sin dagliga vandring där under ministerkrisen. — — —

Bilen susar utåt Osterbrogades magnifika aveny och vi äro i diplomaternas stadsdel, vars strama, fejade, ödsliga gator påminna om Östermalm. Och där de också alla ha namn efter svenska och norska städer: Stockholmsgade, Karlskronagade, Trondhjemsgade o. s. v. En artighet, som vi för vår del omsider kvitterat med att döpa två av gatorna på Lagårdsgårde till Stora och Lilla Bältgatan...

Men sel nu öppnar sig det perspektiv som jag för min del älskar mest av alla i Köpenhamn och finner mest köbenhavnskt: Söernes.

Luften är i dag kanske lite för klar och skarp för att låta det komma fullt till sin rätt. Allra helst böra de långa strandalléerna och Dosseringen förtona i ett svagt dis, som ger dessa enastående storstadslandskap ännu mera själ och dimension. Det kan då livligt påminna om Seinen och Paris. Där är i själva verket inte så lite släkttycke mellan dagar och färgspel över dessa båda huvudstäder. Stockholm, med sin höga rena luft, sina glimmande oroliga vattenspeglar, går åtminstone för min uppfattning i en blå durton. Det fuktiga, dimmiga Köpenhamn är mera stämt i en milt grå färgskala. Det gör sig bäst i ett visst silverdis... Men det är ett grått med livliga inslag av nationalfärgen — bland annat te sig de många cyklande och traskande brevbärare-

na i sina körsbärsröda uniformer som verkliga postillons d'amour...

Det är ingen trafik på Söerne längre, kollen i Danmark räcker inte för de små platta sluparna, som eljest kunde ha fört oss till Köpenhamns Alsterpaviljong. Men vägen är livlig nog ändå: se svanorna som glida med halvutspända yngar och kråma sig för varandra, se den väldiga vita mässkyn över Dronning Louises bro. Där pågår tydligen just nu någon extra tilldelning utan brödkort.

Ja nu äro vi strax hos Davidsen. Men nog få vi vara beredda att vänta en halvvimme på frukosten ändå. Ty sådan är nu en gång landets sed. "Det skal gaa langsomt og sikkert"... "Naar vi det icke idag, saa naar vi det i Morgen."

Davidsen är inte så lite typiskt för dessa Vinstuer, som den resande svensken aldrig finner och förresten inte söker, men som äro så mycket mera gouterade tillflyktsorter för den köpenhamnska bohemen. Inte minst dess svenska och norska element.

Dessa hemtrevliga, intima smålokaler med en diskret halvdager och pafina över de tobaksbruna tapeterna. Ofta, som det ryktbara Kronborg, med väggarna rikt behängda med modern skandinavisk konst, som i

stor utsträckning av värden tagits i utbyte mot whisky... Med ett par dominospelande herrar i ett hörn, ett par färningsrasslande i ett annat. Med små skära pappbitar på borden — det är markeringen som står under gästens kontroll — de där båda ha alltså redan hunnit med fyra "Sjusser" vardera vid en tid på dagen, då den egentliga serveringen knappt har börjat i Stockholm. Men till gengäld gäller det ju att vara färdig till klockan elva, då allting stänges. "Jag tror på ett liv efter elleve" — denna paroll av en norsk dramatiker på Kronborg betecknar dock säkert för många ingalunda någon tro utan gärningar.

"Kronborg" och "Niklasson" — den norska koloniens båda brännpunkter — genom ödets ironi förlagda till den vackra "Vandkunst", som är en av Köpenhamns sevärdaste och mest gammalstämde platser. Den torde inte ha förändrats nämnvärt, sedan den tid då man från förstren runt omkring höll indignerad utkik på den uartige Pige som residerade i femman och ibland fick så fina besök — Stöflette-Katrine.

Nå, där kommer verkligen vår frukost. Medge att sådana smörgåsar och sådan bacon får du inte ens på Wivel — att inte tala om snapsglasen. — Nej, här kallar man inte vaktmästaren för Tjener — är man inte

Svenska Kurortföreningen

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor Astley Levin, Sthlm.	Lundsbrunn Hälso-brunn och badanstalt. Högst o. torr läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läkare: E. Pontén, Göteborg.	Strömstad Havs-kuranst. Berömda dyttjebad. Säsongs 10 juni—31 aug. Läk.: A. Berghei, Sthlm.
Borgholm Ostkustens Pärla! Alla nutida bad. Läk.: Dr. Nils Marén, Upsala. Upplysng. gm. Kamrerarekontoret.	Lysekil Havsbad, klimatisk kur- och rekreationsort, fullst. brunns- och badkur, sjukgymn. o. massage. Mod. anläggng. o. goda bostäder. Nya bergsrom. Läkare: Hjalmar Fries, Sthlm.	Sätra Brunn, 1 1/4 mil fr. Sala. Daglig vurstrafik, på best. droska och automobil. Gyttejeb., gymnastik, mass., särskild matordn. för magsjuka. Opp. 13/8—14/8. Läk.: Prof. Friberger, Uppsala.
Båstad Havsbad o. kuranstalt. 1/6—1/9. Milt jämnt klimat, härl. lägg., en av Västkustens naturskön. badorter. Läkare: Dr. Axel Hellstenius, Stockholm. Sjukgymnast T. Holmberg.	Malen , Båstad. Fullst. kurort. Varm- o. havsbad. Vidsträckt barrskog. Sjukgymnastik. Lekledarinnor. Läk.: Professor K. J. O. af Klercker, Lund.	Söderköping Brunn och bad. Nytt 1-klass badhus. Nauheimerb., Elektr. ljustbad. Sjukgymn. mass. och hetluftsbeh. Utm. skogsrom. Gott billigt bord. Läk.: R. Almqvist, Sthlm.
Djursätra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högst o. fritt läge. Järnkällor. Vål serv. bad. Hetluft. Elektr. ljustb. Omsorgsfull massagebeh. Billigt. Läk.: Hjalmar Anderson, Uppsala.	Marstrand Havs-kuranstalt med utm. bad, spec. dyttje- o. tvålmassageb., goda kommunik., billiga levnadsomk. Prospekt gen. badkontoret. Läk.: Dr. Ivar Lagerberg, Marstrand.	Södertälje Badinr. öppen året om. Tvålmassage- o. varma bad, kallvattenkur, elektr. ljustbad.
Fiskebäckskil Havs-kuranst. v. Väst-kust. Ren. dammfri havsluft. Alla sort. bad. Massage o. sjukgymn. Bill. levnads-konst. rym. matsal. Läk.: Dr. Albert Rubensson.	Medevi Skogssanät. Berömda järnk. med radioaktiv utstrålning. Utm. dyttje- o. halvbad. Sol o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terrängkur. Dietiskt bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.	Tranås Vattenkuranst. öppen året om. Varm- o. kallv.-beh. Luftbad, Röntgen, Höhensonne, Dietkur. Moderata priser. Läk.: H. Tham, Tranås.
Fjällnäs Sverges högst belägna luftkurort, ca 800 mtr ö. h. i björkskogsområdet. Härligt fjällnatur, gott bord, ca 60 rum. Juni—Aug. Läk.: H. Laurell.	Mösseberg Vattenkur. o. sanatorium. 1100 f. ö. h. Öppet hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols. el. ljustb. Inhalatorium. Röntgen- o. högfrekvensbad. Läk.: Fr. Odenius, Sthlm.	Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren och stärkande luft. Varm- och saltsjöbad. Två läkare.
Furusund Havs- o. Gyttejebad i Sthlms skärg. Läk.: Dr. Emil Zander, Sthlm. (Spec.: Hjertsjukdomar.)	Norrteje 16/6—24/8. Berömda dyttje-massageb. spec. för led- o. muskelreum. Kolsyre- o. tallbarrsb. Vacker natur. Vattenl. Rum o. mat för badg. 7 å 8.50 pr dygn. Läk.: C. Pontén.	Tulseboda Brunn- och kurort. Kyrkhult, Blekinge. 2 juni—31 aug. Natursk. läge i högt ligg. skogstrakt. Utm. bad. Apotek. Billiga levnadsomkostn.
Götarp pr Gnosjö, Småland. Högst läge i skogr. trakt vid sjö. Vaul. badf., god järnkälla. Rikt. Mass. Läk.:	Nybro 29 km. fr. Kalmar. Prätigt barrskog. Alla moderna badf. Starka järnk. Radiuminst. Billigt. Gott bord. Läk.: Med. Dr. G. Lundahl, Sthlm.	Tyringe Bad o. Sanatorium. Fysik. sikaldietisk kurort. Elektr. glöd- o. bägljustbad. Högsolsbad. Teslastr., syrgasbad m. fl. Gott bord. God luft. Läk.: Dr. O. Reimers, Tyringe.
Helsjöns Kuranstalt, Horred, Västergöt. Reum., gikt, nerv- o. hjertsjukd. Spec.: dyttjem-bad. Lämpl. rekreationsort. Barrskog. Gott bord. 28/5—9/9. Läk.: Doktor Birger Dahlén.	Porla Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanst. I term. 1/6—1/7, II term. 5/7—2/8. Postadress Porla. Läk.: Dr. H. Nauchoff, Linnég. 12, Stockholm. Riks & Allm.	Ulricehamns Sanatorium och badanst. Öppet året om. Vidstr. skogsrom. Mer än 300 m. ö. hav. Alla bruks. bad o. fysikal. behandl.-met. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.
Hjo Badanst. Sundaste läge i den förtj. Guldkroken v. Vätern. Utm. bad. Nytt strandb. 1:a kl. bost. God mat. Läk.: Dr. E. Tengstrand, Sthlm. För gymn. och mass. Dr. H. Ekberg, Sthlm.	Ramlösa brunn Säs. 25/5—1/9. Alkalisk o. järnkälla. Spec.: Socker, gikt, njurl. Nauheimerbad. Röntgenunders. Läk.: Prof. K. Petréns, Doc. M. Dr. M. Ljungdahl, Lund.	Varberg Havsbad o. dyttjebad-anstalt. Bästa havsbad, spec. dyttjebad. Elektr. ljustbad. Moderata avgifter o. levnadsomkostnader. Läkare: Dr. Olof Sandberg, Sthlm, Birgerjarlsгат. 19.
Johannisdal v. Köping. Järnkälla m. hög radioaktivitet, vars vatten anv. även till alla bad. Läkare: G. Ericsson, Köping.	Ronneby Brunn. Järnkällor. Bad. Rekreation. Fullst. Dietkurer för socker-, tarm- o. njursjukd. m. m. Läk.: Dr. Thoring, Uppsala, Dr. Rietsch och Dr. Falk.	Wermlands Eda Vattenkur- anst. Järnkälla, Charlottenberg. 10/6—20/8. Högst läge. Skogsklim. Alla badf., spec. dyttje- o. kolsyrebeh. Läk.: J. Kinberg v. Sneidern, Sthlm.
Källvik 8/6—21/8 v. Loftah. Hälsov. o. bad mot Rheum. Gikt, Nervsj. Läk.: W. Bergwall, Kneippbad.	Ryd Badanst. m. radioakt. järnk. Elektr. ljustbad, Massagebad, Kneippbad. Skog o. sjö. Billigt. Läk.: Bertel Möller, Sthlm.	Öregrund Havsbad-anst. Härligt, friskt läge. Goda levnadsförh. Angbåtskommunikationer. Gyttejebad. Nauheimerbad m. m. Läk.: Dr. Halvar Åkerberg, Öregrund.
Lannaskede Härl. läge & Småland. högl., skogr. trakt. Stark järnk. Alla bruks. badf. Radium-institut. Egen mathälln. o. diet-bord. Öppnas 3 juni. Läk.: Dr. Sigge Wikander, Sthlm.	Skagersbrunn vid Svartå. Vatten- och luftkurort. Järnkällor. Radiuminst. Läk.: Joh. O. A. Bergqvist.	Östhammar Skydd. läge vid fisk av Ålandshav. Många badf. Billigt. Läk.: Alf. Ternell, Stockholm.

Medicinska förfrågningar besvaras av resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den av Sv. Kurortföreningen utgivna publikationen "Svenska Bad- och Kurorter" (tillgänglig i bokhandeln) och till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerarekontoren och Svenska Turistföreningen, Stockholm, samt genom Nordisk Resebureau: Stockholm, Operahuset; Göteborg, Palace Hotell; Malmö, Stortorget 13 A; Köpenhamn, Kristen Benikowgade 1.

OBS! Önskligt är att kurgästerna medföra eget linne.

TRÄDGÅRDSMÖBLER

AKTIEBOLAGET

NORDISKA (NK) KOMPANIET

252

Fyrtornets
FISKBULLAR
KAVIAR
SARDINER
RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsil, Matjessill, Apfribitar, Vingasil, Rensad anjovis i dill, Skinn- o. benfri ostronanjovis. Levereras i bleckkärl.

A.-B. Sveriges Förenade Konservfabriker
GÖTEBORG Kungl. Hoffev.

Till tvätt och diskning!

Ersättning för tvål och såpa.

GAHNS
TVÄTTEXTRAKT

graderade flaskor.

En flaska till 100 liter vatten

Om bruksanvisningen följes erhålls tillfredsställande resultat.

Vykort, Bjudningskort och Matsedlar

med bild av herrgårdar och villor utföras efter insänd fotografi. Billiga priser. Prov på begäran.

A.-B. Malmö Ljstrycksanstalt, Malmö.

VILLABYGGARE

Väggpapp o. Tjarpapp, högsta kvalitet, alltid billigast hos **Tapetkompaniet**, Katarinavägen n:r 7 (vid Slussen). Riks. 99 05. Allm. 183 20.

PROMENAD- & SOMMAR- KLÄNNINGAR

i Siden, Voile o. Faile utföras på beställning i såväl elegantaste som enklare modeller å vårt

BESTÄLLNINGSSKRÄDDERI

för **Damer** och **Backfisch**

PAUL U. BERGSTRÖMS A/B DROTTNINGG. 74, 2 TR

Pedersen med honom säger man Kyper. Det är den gamla fina fitel som hans skinnförkläde ger honom privilegium på: han kyprar vinet ur faten.

Nå, vi måste naturligtvis till Raadhusplats i alla fall, fast promenaden förbi den plats, där Aborreparkens rabatter och svandammar förr vederkvickte ögat, inte gör en köpenhamnsälskare glad. Nu sträcker den långa avenyen, under vilken boulevardbanans fåg rulla fram, sitt raka kala stentak som en gravhäll över detta stycke av idyllen Kongens By.

Och de två nya tegelmonstren vid Järmerstaarn kompletterade med Paladsteatrets filmtempel, ge oss vittnesbörd om, att det inte bara är i Stockholm man reser brufala parvenykomplex på klassisk mark.

Vi borde inte glömma Gammel Strand med sina grönsaksskutor och fiskpråmar eller Christianshavn med sina grönskande Volder, där vi helt säkert en dag som denna skulle finna åtskilliga konstnärskända fördjupade i en så gammalmodig sysselsättning som att måla efter naturen. Men kanske ha vi redan spilt för mycken tid och för många ord på kyrkor, sjöar och hus? Gott, så låter vi Bo Bergman ge lösen igen:

Där går flickorna på Ströget leende famn vid famn. Där har nöjet tusende nycker och namn.

Klockspelet slår halv fyra i Rådhusornet, den rätta tiden är inne. I Frederiksbergsgades trånga utlopp i Raadhusplats, mellan B. V.-centralens mässande fidningsbud och resebyrån, surrar och vimlar det som på flustret i en bikupa. Det lönar sig inte att förneka det: det är en annan fakt, en annan ljudsymfoni än hemma på Birger Jarls- och Drottninggatan. Det är ett stycke kontinental storstad, som snart kommer att göra anspråk på titeln världsstad...

Och människorna? Hur se de ut, hålla även de på att lägga sig till med ett nytt snitt? Det har ju alltid ansetts som ett axiom i Stockholm att köpenhamnare äro lite slarvigt klädda. Jag kan knappast finna att det håller streck. Det växande danska svärmeriet för England har satt frukt. Vi möta en välvuxen sportutbildad ungdoms generation, på vilken covercoafen eller livrocken från London house sitter oklanderligt. Och det är kuriöst att se hur denna anglomani efter hand även satt en prägel på de slätrakade ansiktena. Det har kommit en uppsyn av korrekthet och bestämdhet över dem, som vi i allmänhet tänka oss som allt annat än danskt. Vore inte de alltför fylliga läpparna och ett visst försälligt drag av goddagspilt vid hakan, skulle illusionen vara fullständig.

Men pigerne ha åtminstone förblivit sig lika? Lika yndige som alltid, med samma sviktande gång och runda höfter och skälmiska sammetsögon? Ja, varför bestrida det! Allhjämt kommer jag att tänka på Leverins karaktäristik: en tydligare, en yppigare vegetationsform än vår.

Lämnar dem deras färgsinne — som inte är nationens starka sida — någon gång i sticket, så är i stället deras känsla för linjen så mycket säkrare pointerad.

Och, pris och lov! — de ha sannerligen inte glömt bort Smilet!

Medan ridån är uppe.

ARTHUR SCHNITZLER BLEV DEN HÄR gången icke länge bofast på Dramatiska teatern, men de muntra parisarne, herrar G. A. de Caillaudet och R. de Flers, funnos i reserv och ryckte in med "Aventyret", denna sprudlande kvicka och skickligt byggda komedi, som stockholmarna tidigare roat sig åt under månader. Nu blev den en ny främgång i säsongens elfte timme med fru Astri Torsell som en ljuvt kvinn-

A.-B. FÖRENADE
PIANO- & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker.

95 upplagor ha sålts i Tyskland av J. C. Heers:

Vid heliga vatten,

berätt: efr. Alperna. Hänförande, läses med andlös spänning. 4.75.

Lindblads Förlag, Uppsala.

Fördelarna av att göra inköpen hos oss:

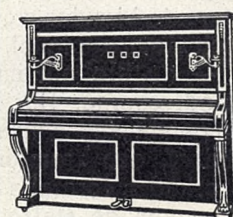
Godä, utvalda varor! Inga surrogat eller kriskvaliteer; Billiga, nedsatta priser; Fern och noggrann expedition; Ärligt och redbart bemötande. Begär vår sommarkatalog! Den erhålles gratis mot endast portolösen. Ahlén & Holm, Stockholm.

Grått Cheviot-Strumpgarn

säljes i mindre poster mot postförskott till kr. 15:90 pr kg. Garnprov mot 12 öre i frimärken.

KRISTINEDALS, Lidköping.

PIANINON

av förnämsta fabrikat å lager från flera **kungl. hovleverantör** mor. Modernastilar, olika träslag. Goda avbetalningsvillkor. Rabatt vid kontant köp.

Tillskriv oss genast om Ni är spekulant.

A.-B. Fogelqvists Musikhandel,
Tel. 691. Norrköping. Tel. 691.

Mot mal, kackerlackor, väggghyra, flugor och andra dylika insekter finnes intet bättre utrottningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å 0,80 och 1,50 i alla Färg- och Kemikalieaffärer samt hos ensamimportörerna

Aktiebol. Eug. Wingård, Malmö.

STEINWAY

Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasin
Jakobsbergsgatan 38, Stockholm.

Det bör ej vara damerna obekant

att man med Gooda-Jästmjöl når det bästa resultatet vid småbak.
Säljes i burkar à 15; 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

Begär priskurant på
**ROSOR,
BLOMSTERVÄXTER
och KÖKSVÄXTER**

från

N. K:s Trädgårdar
Haga, Stockholm 3

Jag har provat Ahlbergs jästpulver.

Det är verkligen bra. Det jäser kraftigt och ger ingen bismak. En verkligt god nyhet för alla husmodrar: (Utdrag ur ett brev) Ahlbergs jästpulver säljes överallt i parti hos Carl Ahlberg. Riks. 5265, St.-t. 15913 och 26090.

är bäst!

A.-B. CHEO, Georg Kjellberg, Stockholm.
Riks. 5332. St. tel. 5332.

VOLTA

elektriska
resetryckare med
packas först i kofferter

**ELEKTRISKA
AKTIEBOLAGET
VOLTA**

ULVSUNDA PR. STOCKHOLM
UTSTÄLLN BIRGERJÄRSG. 21

lig Hélène de Trévillac och Anders de Wahl fortfarande hejdlöst rolig som Valentin, mannen för vilken alla livets händelser och konflikter krympa ihop till obetydigheter så fort han kommer i kontakt med dem. Men främst av alla står fru Håkansson, vars humoristiska, fördomsfria och varmhjärtade farmorsgestalt är ett litet mästerverk av skådespelarkonst.

Det lästes häromdagen i en tidning att direktör Ranft på tal om ett svenskt originalstycke, som han refuserat, skulle ha sagt att dess författare var fullkomligt okänd och att det därför inte kunde falla honom in att uppföra pjäsen ifråga. Vi betvivla stortligen att han fällt ett så dumt yttrande. I motsatt fall skulle han ju mer än en gång slå sig själv på fingrarna, eftersom utländska nulliteter, här fullständigt okända, få göra sig breda på hans scener. Vem har t. ex. någonsin hört talas om Clyde Fitch, en yankee, vars pjäs "Sanningen" nu ringer ut säsongen på Svenska teatern? Ingen, skulle vi tro. Och inte heller tillhör han de namn, som komma att bevaras — det är den nakna sanningen om det snillet.

Hans pjäs' styrka är att han lyckats skapa en divaroll, som fru Brunius med sin bländande talang gör till en sevärdhet. Alla Stockholms vackra små lögnerskor böra hos henne inhämta tekniken i fråga om att ljuga på ett förtrollande sätt. Skulle sedan det oaktat, det icke gå dem lika lyckligt som det gick Tom Warders hustru, så blir det deras eget fel. Jämte fru Brunius står hennes man, hr John Brunius, som hennes lögnaktige pappa, en komisk dekusfigur, i första planet. Han visar ånyo sin styrka i den komiska karaktärsteckningen. Likaså fru Byström, som dråpligt framställer en halvgammal, kokett och giftsjuk pensionatvärdinna. Sanningen kunde ha blivit ett skådespel av värde, om författaren fördjupat sin idé genom att visa vilka farliga konsekvenser lögnen har i släptåg. Men han har stannat på halva vägen, nöjt sig med farskomediens lätta former, gjort en lek av alltsammans.

Med "En ungarls moral" av den uppburne engelske romanförfattaren William J. Locke avslutar Intima teatern sin säsong. Författarens böcker ha blivit en mycket populär lektyr här hemma, och de förtjäna det genom sin humor och sin fantasikraft. Men det hämnar sig i nio fall av tio att dramatisera romaner. "En ungarls moral" är historien om den förhårdade men älskvärde ungarlen, som sträcker vapen inför en ung kvinnas lockande väsen och gifter sig med henne — vi känna motivet från den franska dramatiken, Gondinets En parisare bl. a. — och naturligtvis kommer in i himlen numro sju, som lär vara sällhetens första kammare. Utan egentliga dramatiska förlängningar blir pjäsen njutbar tack vare fru Molanders fängslade spel i den kvinnliga huvudrollen och hr Carlstens med anslående naivitet framställda ungarl.

Avskedsföreställningen för John Forsell blev ett glansfullt slut på en dramatisk sånggärning, som torde haft få motsycken i vår operas historia. För sista gången utförde konstnären greve Almavivas parti i Mozarts "Figaros bröllop", och om det låg något dämpat över framställningen, så får det helt naturligt tillskrivas det vemod sångaren torde ha känt vid tanken på att han dessa kvällsimmor gav slutackorden av sin konst inom operamurarna.

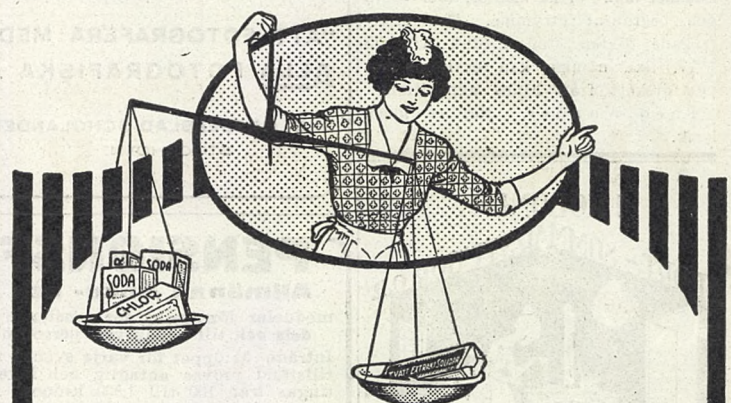
Efter sista aktens ridåfall vidtogo hyllningarna med en överströmmande rikedom av lager och blommor från operadirektionen, kamraterna, balletkåren, kören, maskinarbetarna och personliga vänner — allt under brusande applåder från salongen.

Komponisten Ture Rangström framförde från första raden ett temperamentsfullt tack till sångaren från åhörare och anhängare, varpå följde ett fyrfaldigt leve av publiken och — touche från orkestern. Nej, det sistnämnda uteblev, orkestermedlemmarna voro försvunna. Det torde vara första gången hovkapellets taktkänsla svikit.

Ett par osvika värtecken ha varit O. D.-konserten i Auditorium och Anna Behles rytmiska dansuppvisningar med sina elever i Musikaliska akademien. O. D.-konserten ljusade med sina klangfagert utförda kvartett-kompositioner, nu som alltid mottagna med entusiasm, och dansuppvisningarna förefedde mycken plastisk fågning och charm. **ARIEL.**

Fokin och Fokina på Operan.

Det är nu ganska länge sedan Michael Fokin och Vera Fokina gästade vår Opera, men deras ande har levat kvar i vår ballett alltifrån det första besöket och deras popularitet står fortfarande på samma höjd. Det ligger så mycket glans och fest över deras uppträdande,

Den bästa hjälpen vid alla hushögromål lämnar

det Tvätt- och Skur-Medel, vilket gör alla andra överflödiga. Tvättpulvret »Solidar» nekar aldrig sina tjänster, dess verkan utebliver aldrig, det renar allting, gör hela våningen från salongen till jungfrukammaren skinande blank och läter varje föremål komma i åtnjutande av skonsammaste behandling. Endast

«SOLIDAR»

svarar för, att detta sker i vidaste utsträckning, och att på de behandlade föremålen varken färgen eller glansen på något sätt kunna förstöras genom några frätande beståndsdelar. »Solidar» är nutidens bästa, billigaste och mest rationella

TVÄTTPULVER

SOLIDAR

Helt och rent

se där vad Ni eftersträvar när
Edra kläder komma ur tvätten.
Ni ernär båda dessa fördelar
om Ni till tvätt använder Barn-
ängens Hudik-tvättpulver, som
befriar Eder från den slitande
borstningen och gnidningen.
På ett bekvämt sätt får Ni
tvätten ren och väluktande.

Barnängens Hudik-tvättpulver
är även förträffligt till rengöring
av linoleum och målade ytor.

BREVLÅDA.

REDS. BREVLÅDA.

Förf. till »Livet och döden».
Insänd porto för retur av dikten.
X. Ert förslag att upptaga den
svåra frågan ni talar om till be-
handling i Iduns spalter är utför-
bart. Ni kan lätt tänka er hur vi
skulle stämplas, om vi försökte dra
en sådan sak inför offentligheten.
För övrigt är frågan individuell, var
och en måste finna sin egen lösning.
30-årig Prenumerant. Så
fort vi kunna bereda plats för er fråga
kommer den. Vi ha massor, som vänta
och begränsat utrymme. Den efter-
frågade dikten stod i Idun n:r 33
1917, vilket nummer kan rekvereras mot
postförskott från Iduns expedition.
Theo Wander. Nej — ingen
lyrik.

Mike. Ha ej plats.

20-årig amatör. Vårt intryck
av dikterna är, att ni läst mycket
Stagnelius och andra skaldar av lik-
nande läggning och att ni på ett
klent sätt imiterat dem.

Gorine. Varken bättre eller sämre
än det mesta lyriska kramet som reg-

nar över oss från alla poesifabriker
landet runt.

Gunnar Mark. Varför inte
glädja 'henne' med dessa strofer di-
rekt?

FLYTTA UT PÅ LANDET — MEN GLÖM EJ ATT TAGA EN

KODAK MED.

**”ATT FOTOGRAFERA MED EN KODAK ÄR SÅ LÄTT“
ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR BÄST GENOM**

A. B. HASSELBLAD-SCHOLANDER HASSELBLADS FOTOGR. A. B.
STOCKHOLM GÖTEBORG
”KODAKS GENERAL AGENT”

I KOLONI-
SPORT-SOMMARSTUGOR O.S.
**år BOLINDERS
SPARSPIS
IDEALET**

Spisen kan uppställas fristående
utan murning på en särskilt kon-
struerad fotställning såsom synes
av bilden eller direkt på förut
— — — befinlig spis. — — —

Eldas med allt slags bränsle.

Bränslebesparande. — Prisbillig.

Finnes i varje järnhandel.

PENSIONSFORSÄKRING

Allmänna Änke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner dels till efterlevande änkor och barn
dels och till annan viss person oberoende av skyldskapsförhållande.

Inträde är öppet för varje svensk undersåte, som med avseende å hälso-
tillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan be-
tingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller
delvis genom revers eller och årliga premier.

All vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt av pensionen
under den persons livstid som betingar pensionen. Pensionstillväxten
utgår med lägst 2 högst 5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör åberopas.

STORKYRKOBRINKEN 11, STOCKHOLM

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 30 april 1919.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning 7,132,228: 39	Aktiekapital 40,000,000: —
Obligationer 13,916,315: 81	Reservfond 20,000,000: —
Svenska statspapper... 7,500,000: —	Dispositionsfond 2,000,000: —
Fastigh. o. inventarier 7,290,454: 52	Pensionsfond 500,000: —
Reverser mot säkerhet 128,797,907: 44	Depositioner, och kapi- talräkningar 141,323,062: 57
Växlar 87,009,150: 63	Sparkasseräkning 78,988,657: 50
Kreditiv- o. löpande räkningar 83,050,193: 42	Giro- o. löpande räkn. 53,919,659: 59
Hos inhemska banker 2,823,549: 08	Postremissväxlaräkning 7,263,763: 53
» utländska » 21,559,772: 91	Till inhemska banker 4,537,500: —
A andra räkningsar ... 11,620,026: 30	» utländska » 5,504,827: 79
	Av utl. banker insatta 4,014,546: 31
	A andra räkningsar ... 12,647,581: 21
Kr. 370,699,598: 50	Kr. 370,699,598: 50

att stämningen i salongen redan från första ögon-
blicket får värme och tar vid sista ridåfallet
entusiastiska uttryck. De båda utmärkta artister-
na erbjuder såväl tillsammans som var för sig en
stor konstnjutning, de komplettera varandra på
ett lyckligt sätt, madame Fokinas utsökta grace
understrykes och framhäves genom hennes mans
kraftfulla, eldiga dans. Så är det i Le spectre
de la rose, detta människensinvävda intermezzo
med sin stämning av rosendorf i mänsken. Ma-
dame Fokina når kanske högst i den patetiska
Svanens död till musik av Saint-Saëns och Fok-
kin har i Backus och Perseus tillfälle att visa
sitt mästenskap i kraft och smidighet. Dräkter
och dekorationer stämde synnerligen väl över-
ens med danserna, det var icke bara de dansan-
des vackra rytmiska rörelser, som glädde ens öga
utan även sammanställningen av färger och lin-
jer. Den ryska musiken, som de flesta av dan-
serna komponerats till, ökade intresset av de
märkliga föreställningarna.

Litteratur.

Vår Christina, roman från Skåne på 1830-
talet av Jane Gernandt-Claine (Wahl-
ström & Widstrands förlag) förespeglar genom
sin titel något äktskänkt från gammal tid i ton
och stämning. 1830-talets Lund utgör romanens
miljö, men förnimmelsen av den gamla lärdoms-
staden och särprägel hos dess människor blir
dock ingenstädes övertygande stark.

Bokens figurer och isynnerhet huvudpersonen,
den livliga, ömsom kända och resoluta, ömsom
känslösa och drömmande Christina Grote,
äro emellertid skildrade med livlig penna, ej utan
ett inslag av humor här och där. De psykolo-
giska rörelserna har författarinnan ägnat mycken
omsorg, även om en viss feminin betoning i själva
ordvalörens gör att framställningen stundom får
en sentimental färg. De kvinnliga karaktärerna
ha lyckats bäst i utformningen — författarinnans
starkt lyriska läggning ger henne exempelvis
icke medel i handen att avvinna en sådan ge-
stalt som den barske professor Grote just de
drag genom vilka han blir fullt levande. Här
griper hon till en rad av vardagsspråkets kraft-
ord, som skorra i läsarens öron, emedan de i
sin nöta all daglighet ej ge karaktären någon be-
lysnings.

Emellertid samlas intresset som sig bör kring
bokens centralfigur, åt vilken författarinnan ägnat
lejonparten av sin graciösa skildringskonst och
vars saga inom den lilla stadens murar äger
flera rörande moment.

Ur teknisk synpunkt har Vår Christina för-
tjänsten att vara komponerad som en livligt lö-
pande berättelse, där händelsekedjans länkar
ingenstädes brista. De talrika dialogerna skulle
dock ha vunnit på någon åtstramning — nu fin-
nes det icke så få banala vändningar, som om
de än kunna kallas naturtroga sakna estetiskt
berättigande. E. H-n.

Upprop till hem på landet.

INFÖR DEN STUNDANDE SOMMAREN BLIR
för storstadens fabriksarbetande mödrar spör-
målet brännande om ordnandet för barnens som-
mar. Då utrymmet på kolonierna är begränsat
och dessa särskilt äro avsedda för klena barn,
blir enda utvägen för många, som ej har släktingar
på landet, att låta barnen sköta sig själva
på gator och gränder eller instängda i det tom-
ma hemmet under mödrarnes bortovaro.

Under sådana förhållanden blir den hjälp,
som välvilliga och goda hem på landet ge genom
att ta emot feriebar från städerna, av
synnerligen stor betydelse.

Må det därför tillätas en varm värdjan till
hemmen på landet att betänka, hurvida de
själva eller genom dem andra hem till vilka
denna värdjan ej direkt när, kunde tänkas vilja
för sommaren ta emot något feriebar.

För resekostnaderna skola utvägar beredas.
Svar med uppgift om det önskade feriebar-
ens ålder m. m. mottages tacksamt av underteck-
nade, fabriksstystrar och föreständarinnor vid in-
tressekontor, genom Ida Fischer, fabriksstystrer,
Svedenborgsgatan 50, Stockholm.

Edith Bosæus. Ina Eitzen. Ida Fischer. Maja
Liljesköld. Ester Låftman. Herta Svenson.

Professor PATRIK HAGLUND
Gymnastik-Ortopedisk-Kirurgiska Privatkliniken.
R. T. 70 25. Stureg. 72, Stockholm. S. T. 8301.
För behandling av sjödie- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubningar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.
Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, LUND.

**GÖTEBORGS
GYMNASTISKA INSTITUT**
Förmånligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
Gedigen och fullständig utbildning
Begär illustrerat prospekt.

Med. D:r E. Kleens
ettårig kurs i massage och sjukgymnastik för Damer och Herrar börjar den 1 oktober kl. 10 f. m. Mästersamuelsgatan n:r 37, 2 tr. Obs. Prospekt begäres (tydligt namn och adress!) och anmälningar mottagas städes under adress Engelbrektsgratan n:r 43 B, Stockholm.

Stockholms Nya Gymnastik-Institut
S:t Eriksgratan 32. 1-årig kurs.
Begär prospekt!

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Fullständigaste ensk. handelsläroverk
Framstående lärarkrafter.
Studierektor: Föreståndare:
ANDREAS CARLBERG ERIK BÖRNER
Fil kand. Diplom. Dir. Avgångsex. fr.
fr. Handelshögskolan Göteborgs Handels-
lan i Stockholm. institut.
Inspektor:
OTTO NORDENSKIÖLD
Fil. dir. Prof. vid Göteborgs Högskola.
Begär illustrerat prospekt.

Velvet Complexion.
Oöverträffligt hudmedel.
»Velvet Complexion» är en mjölkliknande vätska som utan tvivel är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser, som släta ut rynkor, göra musklerna fasta och giva hyn klarhet och vitthet, vet jag ej. Något trolleri är det.
Ur Anna Söderberg: Skönhetsvärd.
FRANSKA PARFYMMAGASINET,
Hovleverantör.
Drottninggatan 21, Stockholm.

Misspyrdande hårväxt,
vårtor, födelsemärken avlägsnas med
Elektrolysheandling.
FRU HILMA HJERTSTRAND,
Osterportsgat. 6 B. Tel. 5693 Malmö.

Underlivslidande
och dylikt undgås bäst genom bruk av livmoderspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 20, 25, 30 kr. Lämpligaste lösning är Noliberpulver 5 kr. pr ask. Livmoderspegel 10 kr. Även andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.

CARL G. SCHRÖDER,
Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

FLÅTOR förfärdigas af Edert atkamnade hår, för endast 7 kr. pr st. Förstklassigt arbete garanteras
A. Johansson, Bonäs, Mora.

Vasa Fotomagasin A.-B.
Göteborg
köper, säljer och byter begagnade kameror m. m. Tillskriv oss. Tel. 18673

Kullgrens Gravvård
Agna Edra
avlidna en
bestående
minnesvård!
Rikhaltig katalog gratis.
GRANTAKTIEBOLAGET
C. A. KULLGRENS ENKA
UDDEVALLA

Örebro Fröbelseminarium

Utbildning för barnträdgårdar, hem, barnhem, barnkrubbor o. d.
Prospekt och upplysningar genom Föreståndarinnan MARIA KJELL-MARK, Örebro. Rikstel. 19 20.

**Flickpensionen
Forsmöllans Skolhem**

börjar sitt tolfte läsår d. 1 sept. 1919. Plats finnes för ett par flickor i 4:e klass. Kurser enl. flickskolan. Tyska talas. Skolkök. Musiklektioner. Referenser och prospekt på begäran.
Elisabeth Malmström Miriam Malmström
Utex. fr. Uppsala Fackskola Utex. fr. Högre lärarinne-seminariup.
f. hsl. ekonomi.
Adr.: Forsmöllan, Klippan.

BENNINGE HEMSKOLA, STRENGNÄS.

20-de kursen 15 juni-20 sept. Matlagn., bak, inkokning, söm, trädgårdsk., tvätt m. m.
Trädgårds elever och elever endast i köket mottagas.
Lanthushållskurs 23 sept.-20 dec.

Oskarsskolans specialkurs för unga flickor,

som önska utbilda sig för anställning i allmänna och enskilda verk och inrättningar börjar hösten sitt andra arbetsår. Undervisning i svenska språket, samhälls- och ekonomilära, bokföring, stenografi, maskinskrivning, diarieföring och registrering m. m. samt - valfritt - tyska, engelska och franska. Inträdesfordringar avgångsbetyg från åttaklassig flickskola. Anmälningar mottagas av skolans föreståndarinna, Fröken Sofi Anderson, Riddaregatan 23, Stockholm, mottagningstid kl. 1-2.
STYRELSEN.

Sommarkurs i vävning

anordnas från 1 juli-1 sept. på Akra gård 10 min. väg från Sala. Undervisning meddelas i alla vävslag såväl enkla som konstvävnader.
För dem som önska kan helinackordering erhållas på skolan. Emedan ett begränsat antal elever kunna antagas torde anmälan göras fortast möjligt.
Närmare upplysningar lämnas av skolans föreståndarinna
Elna Blom Majken Fromell
Lärarinna. Föreståndarinna.
Akra gård, Sala.
Elever av J. Brunssons vävskola.

Olycksfall- och sjuk-skadestånds-Automobil-Motorcykel-Glas- o. Vattenskade-försäkring.
Försäkrings A.-B. **NORNAN**, Göteborg.

Utmärkta organ

för
annonsering i landsorten:

- Arvika: Arvika Tidning.
- Avesta: Avesta Posten.
- Borlänge: Borlänge Tidning.
- Borås: Borås Tidning.
- Eksjö: Eksjö-Tidningen.
- Engelholm: Engelholms Tidning.
- Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
- Falun: Falu-Kuriren.
- Gefle: Gefle-Posten.
- Halmstad: Hallandsposten.
- Hedemora: Södra Dalarnas Tidning.
- Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand: Härnösands-Posten.
- Höganäs: Höganäs Tidning.
- Jönköping: Smålands Allehanda.
- Kalmar: Barometern.
- Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad: Karlstads-Tidningen.
- Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
- Kristinehamn: Ansgarii-Posten.
- Landskrona: Landskrona-Posten.
- Linköping: Östgöten.
- Ludvika: Ludvika Tidning.
- Luleå: Norrbottens-Kuriren.
- Malmö: Skånska Aftonbladet.
- Marlestad: Tidning för Skaraborgs Län.
- Mora: Mora Tidning.
- Norrköping: Norrköpings Tidningar.
- Nyköping: Södermanlands Nyheter.
- Nässjö: Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn: Oscarshamns-Posten.
- Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
- Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
- Säter: Sätters Tidning.
- Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla: Bohusläningen.
- Uppsala: Tidningen Upsala.
- Umeå: Västerbottens-Kuriren.
- Visby: Gotläningen.
- Västerås: Västmanlands Läns Tidning.
- Växiö: Smålands-Posten.
- Ystad: Södra Skåne.
- Örebro: Örebro Dagblad.
- Örnköldsvik: Örnköldsviks-Posten.
- Östersund: Jämtlands-Posten.
- Östhammar: Östhammars Tidning.

Båstads Hespension för flickor

börjar sitt åttonde läsår den 10 sept. 1919. Åttaklassig flickskola. Hemskola, avsedd huvudsakligen för sådana elever, åt vilka ett verkligt hem önskas under uppväxtåren. Anmälningar mottagas av Föreståndarinnan, fröken Bertha Jönsson, som även lämnar närmare upplysningar.

Det treåriga gymnasiet vid Lunds fullständiga läroverk för flickor

börjar sitt tolfte läsår torsdagen den 28 augusti kl. 5 e. m.
DIMISSIÖNSRÄTT & såväl latin-som reallinjen. Sistnämnda linje inrättas dock endast, såvida ett tillräckligt antal lärjungar välja densamma.
INTRÄDESFORDRINGAR till första ringen: goda betyg från flickskolans sjunde klass, fullständig real-skolexamen eller godkänd inträdes-examen.
INTRÄDESPROVNINGAR tisdagen den 26 augusti kl. 9 f. m.
ANVISNING PA INACKORDERINGSTÄLLEN.
Anmälningar mottagas och upplysningar meddelas av gymnasiet studie-rektor, fil. d:r Birger Sjövall, Magnus Stenbocksgatan 10, Lund, Rt. 651.
Från mitten av juni till mitten av augusti - personliga besök endast efter skriftlig överenskommelse.

Högre Lärarinneseminariet

vid
Stiftelsen Kjellbergska flickskolan
Ansökningar till avdeln. I och II, åtföljda av betygsskrifter samt frejde- och läkarebetyg mottagas före den 5 juni. I enskilda ämnen mottagas extra elever. Närmare upplysningar av seminariets föreståndarinna, adr. Södra Vågen 23, Göteborg i maj 1919.
Styrelsen.

Ett parti svarta
SILKESSTRUMPOR
inkommet. Pr par
Kr. 4,50.
HÄLSINGBORGS LINNEAFFÄR,
S. Förstadsgatan 2, MALMÖ.
Tel. 4812.

En förständig husmor använder alltid Kocks kryddor!
Observera märket!

Parba-Tvål,
Barnängens prima, av tillverkning före kristiden. 1/3 duss. kartonger à 6 kr. hos **A.-B. O. Schröder, Tomtebg. 22.**

Använd alltid vid Edra bak
Cederroths Jästpulver
så erhåller Ni de läckraste tårter och kakor, det åstadkommer en lucker jästning och lämnar ingen bismak. Pris pr burk 25 öre, i varje välsorterad affär.
Cederroths Tekniska Fabrik, Stockholm.

Husmödrar!
Förse Eder med
Winborgs Stek- & Bakolja
för Edert sommarbehov före utflyttningen till landet. Ersätter fullständigt smör, är hållbar och välsmakande. Vår olja försäljes endast med vår etikett. Finnes i varje spiceri-affär.
Winborgs Senap
Ingen svensk köper utländsk senap så länge Winborgs kan tillfredsställa behovet av **prima svensk senap** tillverkad av **prima svensk senapsfrö**.
Köp endast Winborgs senap hos Eder spicerihandlare.
A.-B. TH. WINBORG & C:o,
Kungl. Hovleverantör, Stockholm.

VEM VILL VARA SA SNÄLL och hjälpa en ung framåtsträvande flicka med litet pengar till att lära ett yrke. Vore tacksam för svar till »Ensamförsörjande E. J.», Iduns exp.
MISSPRYDANDE HARVÅXT borttages på två min. utan märke med »Härdöd Garant», pris 2:75. Agenter ant. Tekn. Depöten Special avd. 6 Göteborg I.
FORMÖGNA DAMER! Framåtsträvande ung man önskar mot säkerhet av fullt inbetald livförsäkring samt borgen för räntas erläggande läna 10,000 kr. Svar emotes tacksamt under sign. »Framåt», Böllnäs p. r.
DAMER O. HERRAR. D:r Semenoffs bruksanalyser, mot oren hy, fräknar, frost, sändes mot postföskott 2:10. Hanna Cronquist, Kommandorsgatan 9 A, Malmö. Göm adressen.

Äktenskap.
Gentleman i 36-års åldern, med eget hem, ekonomiskt oberoende samt i god social ställning, önskar ingå äktenskap med sympatisk och förstående huslig och musikalsk dam i 20-30-års åldern. Förmögenhet önskvärd. Svar till »Sympati-äktenskap», Box 19, Stockholm 1.

Annonsera i IDUN

För den nyfödde

Komplett utstyrel, stora praktiga plagg välsytt av gamla goda tyger. Provkartong 10 kr. Extraelegant 12,50. Prätigt sånglinne 20 kr. finaste piquétröjor 4 kr. Bärmentlar 6 kr. Fin fina mössor 3 kr. Fru Caspersson, Järntorgsgatan 3, Örebro.

Ramens Historia
- intressant broschyr - gratis o. franko från **Fredrik Wilkenson**, Stamp-gatan 8 I, Göteborg.

En plats-annons uti Vermlands-Tidningen
läses i över **10,000** Vermlandshem.
Länets enda dagliga tidning. Huvudkontor: Karlstad.

Hemmets allt i allom är HUSQVARNAs
Stark, lättgående. Förmånliga avbetalningsvillkor.

Elin Wagners Norrtullsligan
nu utkom-men i serien
DET BÄSTA
3 kr.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG